

ZAŁĄCZNIKI TEKSTOWO–TABELARYCZNE
CZĘŚCI UWARUNKOWAŃ
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW **TEKSTOWYCH I TABELARYCZNYCH**

UT/1	PRZEZNACZENIA TERENÓW STANU ISTNIEJĄCEGO - ROZWINIĘTA SYSTEMATYKA STUDIUM	2
UT/2	SYSTEM KOMUNIKACJI DROGOWEJ	3
UT/3	ENERGETYKA	4
UT4	SIEĆ WODOCIĄGOWA	5
UT/5	KANALIZACJA	6
UT/6	TELEKOMUNIKACJA	7
UT/7	CIEPŁOWNICTWO	8
UT/8	ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII	9
UT/9	POŁOŻENIE	11
UT/10	BUDOWA GEOLOGICZNA I STRATYGRAFIA	12
UT/11	RZEŻBA TERENU I GEOMORFOLOGIA	13
UT/12	WODY POWIERZCHNIOWE I ICH JAKOŚĆ	14
UT/13	WODY PODZIEMNE I ICH JAKOŚĆ	16
UT/14	WARUNKI KLIMATYCZNE	17
UT/15	HAŁAS	19
UT/16	ROLNICZA I LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	20
UT/17	SZATA ROŚLINNA I ŚWIAT ZWIERZĘCY	23
UT/18	OBIEKTY I TERENY CHRONIONE I PROPONOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ	25
UT/19	HISTORIA GMINY	30
UT/20	DOMINANTY, AKCENTY CHARAKTERYSTYCZNE W KRAJOBRAZIE GMINY, ANALIZA MATERIAŁÓW ARCHIWALNYCH	31
UT/21	OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW	33
UT/22	OBIEKTY WPISANE DO WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW ORAZ WSKAZANE DO WPISU DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW	34
UT/23	STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE	42
UT/24	WARTOŚCI NIEMATERIALNE	43
UT/25	LUDNOŚĆ	45
UT/26	ZATRUDNIENIE	50
UT/27	WARUNKI MIESZKANIOWE	52
UT/28	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	56
UT/29	GOSPODARKA	58
UT/30	GOSPODARKA ODPADAMI	59
UT/31	ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI CELÓW PUBLICZNYCH	62

**PRZEZNACZENIA TERENÓW STANU ISTNIEJĄCEGO
- ROZWIĘTA SYSTEMATYKA STUDIUM**

Tabela 1 – Przeznaczenia terenów

L.p.	PRZEZNACZENIA TERENÓW STANU ISTNIEJĄCEGO STUDIUM
1.	TERENY KOMUNIKACJI
1.1.	Tereny komunikacji drogowej
1.2.	Tereny komunikacji parkingów
2.	TERENY ZABUDOWY
2.1.	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej
2.2.	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami
2.3.	Tereny zabudowy mieszkaniowej letniskowej
2.4.	Tereny zabudowy zagrodowej
2.5.	Tereny zabudowy usług publicznych
2.6.	Tereny zabudowy usług komercyjnych
2.7.	Tereny zabudowy usług sportu i rekreacji otwarte - terenowe
2.8.	Tereny zabudowy produkcyjnej
2.9.	Tereny zabudowy usług produkcyjnych związane z obsługą mieszkańców – drobna wytwórczość, rzemieślnictwo
2.10.	Tereny zabudowy baz, składów i magazynów
2.11.	Tereny infrastruktury technicznej
2.12.	Tereny zieleni urządzonej
2.13.	Tereny zieleni urządzonej cmentarzy
3.	TERENY CHRONIONE PRZED ZABUDOWĄ
3.1.	Tereny lasów
3.2.	Tereny zieleni nieurządzonej zadrzewień, zakrzewień i zieleni dolinnej
3.3.	Tereny rolnicze
3.4.	Tereny wód powierzchniowych

SYSTEM KOMUNIKACJI DROGOWEJ**A) INFORMACJE OGÓLNE:**

W obszarze Gminy Ślemień przebiegają ulice będące drogami: wojewódzkimi, powiatowymi i gminnymi. Droga wojewódzka nr 946 przebiega równoleżnikowo w środkowej części gminy, poza terenami najgęściej zaludnionymi za wyjątkiem centrum sołectwa Las. Droga powiatowa nr S 1413 prowadzi przez południową część gminy z Żywca do Kurowa wzdłuż głównej osi osadniczej gminy. Droga nr S 1415 łączy Ślemień z miejscowością Pewel Ślemieńska sąsiadującą od strony południowo-zachodniej. Z kolei droga nr S 1411 „Młyńska” łączy drogę powiatową Żywiec – Kurów z drogą wojewódzką nr 946. Układ komunikacyjny uzupełniają drogi gminne, w większości z nawierzchnią asfaltową. Drogi gruntowe prowadzą do odległych przysiółków.

B) UWARUNKOWANIA:

System komunikacji drogowej podlega następującym uwarunkowaniom:

- przebieg drogi wojewódzkiej nr 946 przez centrum sołectwa Las powoduje znaczne natężenie ruchu pojazdów, a wraz z nim zwiększenie hałasu i niebezpieczeństwa na drodze;
- natężenie pojazdów i standard drogi powiatowej Żywiec – Kurów, prowadzącej przez najsilniej zabudowane obszary sołectwa Ślemień powodują uciążliwość dla ruchu pieszych oraz hałas;
- brak ogólnodostępnych miejsc parkingowych w centrum gminy utrudnia zatrzymywanie się przyjezdnych i potencjalnych turystów, zwłaszcza w rejonie parku zamkowego;
- drogi gruntowe prowadzące do przysiółków i odległych zabudowań nie zapewniają swobodnego dostępu do nich.

A) INFORMACJE OGÓLNE:

Obszar gminy Ślemień zaopatrywany jest w energię elektryczną poprzez sieć rozdzielczą o napięciu 15 kV, pochodzącą z GPZ 110/15 kV Żywiec Sporysz. Linie energetyczne wykonane są jako napowietrzne. Linie magistralne mają przekroje wynoszące 3 x 70 mm² AFL, a linie odgałęźne 3 x 35 mm² AFL. Transformatory mają formę słupową o maksymalnej jednostkowej wartości 250 kVA. Występuje 13 stacji transformatorowych 15/0,4 kV. Obciążenie szczytowe całego obszaru gminy wynosi ok. 1,2 MW, a według szacunków może wzrosnąć do 2 MW.

B) UWARUNKOWANIA:

W przypadku rozwoju terenów zabudowy stanie się konieczna budowa dodatkowych słupowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV. Możliwe jest również zwiększenie liczby linii energetycznych niskiego napięcia z izolowanymi przewodami. W instalacjach odbiorczych szersze zastosowanie znajdują wyłączniki różnicowo prądowe. Nie przewiduje się budowy żadnej linii napowietrznej 110 kV.

C) STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI ENERGETYCZNEJ:

Istniejący układ sieci energetycznej umożliwia jej rozwój w dostosowaniu do przyszłych potrzeb gminy.

A) INFORMACJE OGÓLNE:

Sieć wodociągowa występuje jedynie w sołectwie Ślemień, gdzie w ostatnich latach, w ramach I etapu inwestycji wykonano ponad 9 000 m sieci, 112 podłączeń do budynków i stację uzdatniania wody. W drugim etapie realizacji podlegać będzie niecałe 16 000 m sieci. Źródło ujęcia wód znajduje się na Potoku Frydziowskim.

Na obszarze sołectw Kocoń i Las mieszkańcy zaopatrują się w wodę z lokalnych ujęć powierzchniowych, m.in. „dzikich” wodociągów grawitacyjnych budowanych w latach 70-tych XX w. Ujęcia wody budowane były na bazie źródeł śródleśnych i śródpolnych, przeważnie na zboczach gór. Woda z tych ujęć nie jest badana pod względem fizyko-chemicznym, a długość sieci wodociągowej oraz jej przebieg nie jest znany. Część mieszkańców zaopatruje się w wodę ze studni kopanych.

B) UWARUNKOWANIA:

W przypadku sołectw Las i Kocoń przewiduje się budowę sieci wodociągowej równocześnie z budową sieci kanalizacyjnej. Przedsięwzięcie to stanowi kontynuację projektu budowy gminnej sieci wodociągowo - kanalizacyjnej, na który Gmina uzyskała dotacje unijne. Gmina posiada obowiązujące pozwolenia wodno-prawne na pobór wód z trzech nowych ujęć na potokach: Z Kamiennego, Młyńszczanka i Łekawka Duża.

C) STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNEJ:

Istniejący układ sieci wodociągowej jest niewystarczający w odniesieniu do potrzeb gminy. Konieczna jest jego sukcesywna rozbudowa i rozwój, uwzględniający także przyszłe potrzeby gminy w tym zakresie.

źródło:

1. Program Ochrony Środowiska Gminy Ślemień. Strategia Długoterminowa na lata 2004-2015;
2. <http://www.slemien.pl/>;
3. Opracowanie Ekofizjograficzne dla Gminy Ślemień.

A) INFORMACJE OGÓLNE:

Na terenie gminy istnieje oczyszczalnia ścieków oraz sieć kanalizacyjna wybudowane w pierwszym etapie realizacji inwestycji. Podłączenie do sieci na tym etapie uzyskało 130 gospodarstw domowych.

B) UWARUNKOWANIA:

W ramach rozbudowy systemu kanalizacji planowane są wydłużenie sieci o 8,5 km i realizacja 230 przyłączy o łącznej długości 4,5 km. Oczyszczalnia ścieków zyska kolejne bioreaktory, a jej wydajność wzrośnie do 400 m³ na dobę. W kolejnych etapach przewiduje się realizację kanalizacji w sołectwach Kocoń i Las. Wybudowana zostanie również przepompownia odprowadzająca ścieki ze wschodniej części gminy do oczyszczalni ścieków. Gmina posiada sprzęt do wywozu ścieków z terenów nieskanalizowanych, gdzie stosowane są bezodpływowe zbiorniki na nieczystości.

C) STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI ŚCIEKOWEJ:

Po zrealizowaniu planowanej sieci kanalizacji konieczne będzie rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej w przysiółkach położonych na polanach śródleśnych poprzez budowę lokalnych lub przydomowych oczyszczalni ścieków. Budowa sieci i dalsza rozbudowa oczyszczalni ścieków przyczyni się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

źródło:

1. Program Ochrony Środowiska Gminy Ślemień. Strategia Długoterminowa na lata 2004-2015;
2. <http://www.slemien.pl/index.php?dzial=aktualnosci&strona=185&id=175>;
3. Opracowanie Ekofizjograficzne dla Gminy Ślemień.

A) INFORMACJE OGÓLNE:

Obsługa telekomunikacyjna na obszarze gminy jest dobrze rozwinięta. Podstawowe potrzeby mieszkańców zaspokaja telefonia przewodowa. Na terenie gminy działają także wszystkie sieci telefonii komórkowej i niemalże cały teren gminy jest w zasięgu wszystkich operatorów działających w kraju. Wyjątkiem są jedynie niewielkie fragmenty lasów, szczególnie w północnej części gminy.

B) UWARUNKOWANIA:

W związku z szybkim postępem w rozwoju technologii telekomunikacyjnych, zastosowaniem sieci sieci bezprzewodowych rozwój sieci telekomunikacyjnych na terenie gminy jest wystarczający.

A) INFORMACJE OGÓLNE:

Na terenie gminy Ślemień zaopatrzenie w ciepło realizowane jest w ramach indywidualnych systemów ogrzewania. W sezonie grzewczym występuje problem niskiej emisji, wzmocniony przez ograniczoną możliwość przewietrzania zabudowań położonych w dolinie.

B) UWARUNKOWANIA:

W związku z potrzebą ograniczania tzw. „niskiej emisji” i ochrony środowiska istotne jest zwiększenie wykorzystania ekologicznych – „czystych” i odnawialnych źródeł energii.

A) INFORMACJE OGÓLNE:

Do źródeł energii odnawialnej zalicza się: energię wiatru, energię słoneczną, energię geotermalną, biomasę, gaz wysypiskowy, gaz z oczyszczalni ścieków, inne rodzaje biogazu, energię ciepłą nagromadzoną w środowisku konwencjonalną energię wodną, energię fal morskich i pływów morskich.

B) UWARUNKOWANIA

W warunkach gminy Ślemień możliwości wykorzystania energii odnawialnej są ograniczone. Jedynie niektóre jej rodzaje są obecnie wykorzystywane i mają możliwości rozwoju.

Energia wiatru

Ślemień położony jest wg mapy stref energetycznych wiatru w Polsce (prof. H. Lorenc na podstawie danych pomiarowych z lat 1976-2005) w strefie **dość korzystnej**, średnia prędkość wiatru przekracza tu 4 m/s (minimalna prędkość wiatru zapewniająca opłacalność przedsięwzięcia wynosi 5 m/s, przy czym turbina powinna pracować minimum 2 tyś. godzin w roku). Jednak przeprowadzone w ostatnim czasie badania pomiarowe nie wykazały opłacalności lokalizowania tu elektrowni wiatrowej.

Energia słoneczna

Średnie usłonecznienie (insolacja) dla okolic Ślemienia wynosi około 1500 h/rok, a średnia roczna ilość energii promieniowania słonecznego – ok. 1000 kWh/m². Najczęściej stosowanymi sposobami użytkowania energii słonecznej jest jej przetworzenie w energię ciepłą w kolektorach cieczowych lub powietrznych oraz w energię elektryczną w ogniwach fotowoltaicznych.

Wykorzystanie energii słonecznej na terenie Ślemienia powinno mieć miejsce w budownictwie, szczególnie w nowym poprzez odpowiednie usytuowanie i konstrukcję budynków (technologia pasywna), zastosowanie odpowiednich technologii i urządzeń umożliwiających wykorzystanie promieniowania słonecznego do ogrzewania, ciepłej wody użytkowej, wody basenowej oraz ogrzewania pomieszczeń (technologia aktywna). Biorąc pod uwagę możliwość wystąpienia okresów pochmurnych, kolektory słoneczne muszą być wtedy dublowane innym sposobem ogrzewania. W instalacjach domowych wody użytkowej należy przyjąć wskaźnik 1,0 – 1,5 m² powierzchni absorbera przypadającą na 1 osobę.

Na terenie Ślemienia można również wykorzystać energię słoneczną w rolnictwie (ciepło szklarniowe, suszenie płodów rolnych).

Energia geotermalna

W Głównym Instytucie Górnictwa w Katowicach zakończył się projekt badawczy „Wody geotermalne regionu górnośląskiego – pozyskanie energii w celu użytkowym”, realizowany na zlecenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w latach 2005-2007. Celem projektu było określenie możliwości eksploatacji ciepłych wód podziemnych i ich wykorzystania. W ramach projektu wykonano 94 mapy, które pozwoliły na wskazanie miejsc kwalifikujących się pod inwestycje geotermalne.

Energia wykorzystująca spalanie biomasy i paliw z odpadów komunalnych:

- **Spalanie biomasy:** słomy, odpadów z terenów zieleni, odpadów drzewnych z czyszczenia lub prześwietlania lasów, masy zielonej ze specjalnych plantacji drzew i roślin energetycznych może być wykorzystane w lokalnych kotłowniach o niewielkim zapotrzebowaniu mocy.
- **Odpady komunalne** – W Ślemieniu brak jest składowiska odpadów komunalnych i odpady z jej terenu wywożone są na wysypiska w sąsiednich gminach. Ponadto Ślemień jest niewielką gminą, a instalacje zapobiegające emisji niebezpiecznych zanieczyszczeń ze spalarni śmieci do atmosfery są bardzo kosztowne i dlatego koszty inwestycyjne dla małych jednostek są bardzo wysokie. W związku z tym celowym było by rozpatrywanie budowy spalarni śmieci w ramach związku komunalnego kilku gmin.

Biogaz z oczyszczalni ścieków, gaz wysypiskowy, inne rodzaje biogazu:

- **Gaz wysypiskowy** – w obszarze gminy Ślemień brak jest składowisk odpadów, dlatego nie ma możliwości wykorzystywania gazu wysypiskowego do zaspokajania potrzeb energetycznych.
- **Gazy fermentacyjne z oczyszczalni ścieków** – energia zawarta w tych gazach może być wykorzystywana lokalnie do ogrzewania pomieszczeń oczyszczalni lub do wspomagania procesu technologicznego w oczyszczalni.

Ścieki sanitarne odprowadzane będą do oczyszczalni ścieków w Ślemieniu:

- biologiczno-mechanicznej oczyszczalni typu „Bioblok” o przepustowości 800 m³/dobę
- oczyszczalni typu BOŚ o przepustowości 500 m³/dobę

W oczyszczalniach tych nie wykorzystuje się gazów fermentacyjnych

- **Gaz fermentacyjny z odchodów zwierzęcych** - Rolnicze gospodarstwa hodowlane produkują duże ilości wysoko zanieczyszczonych odpadów takich jak odchody zwierzęce, które mogą powodować zanieczyszczenie rzek, wód podziemnych, emisje odorów oraz stanowią zagrożenie dla zdrowia mieszkańców. Jedną z ekologicznie dopuszczalnych form utylizacji tych odpadów jest fermentacja beztlenowa. Największe możliwości pozyskania biogazu mają gospodarstwa specjalizujące się w produkcji zwierzęcej o koncentracji powyżej 60 sztuk dużych (o masie 500 kg). Na terenie Ślemienia nie ma tak dużych gospodarstw jednak można przeanalizować indywidualnie możliwość pozyskiwania biogazu i opłacalność jego wykorzystania w ramach kilku gospodarstw.

Energia cieplna nagromadzona w środowisku

Pompa ciepła jest urządzeniem umożliwiającym wykorzystanie energii cieplnej nagromadzonej w środowisku naturalnym. Pompy ciepła są obecnie najtańszym w eksploatacji źródłem ciepła do ogrzania domu i przygotowania ciepłej wody, gdyż wykorzystują energię odnawialną zgromadzoną w środowisku: w gruncie, w wodzie lub w powietrzu. Pompa ciepła odbiera ciepło z „zimnego otoczenia”. Następnie pompuje to ciepło na poziom temperaturowy, który jest absolutnie wystarczający, aby ogrzać budynek. Nawet jeśli na zewnątrz jest bardzo zimno, pompa ciepła ciągle wydobywa z ziemi, wody lub powietrza tyle energii, ile potrzeba do ogrzania pomieszczeń. Źródłem energii cieplnej dla pompy ciepła może być zarówno ośrodek naturalny: grunt, woda, powietrze, jak i ośrodek sztuczny: ciepłe wody technologiczne w przemyśle, ścieki komunalne, powietrze wentylacyjne z kopalni itp.

Konwencjonalna energia wodna

Mała energetyka wodna obejmuje pozyskanie energii z cieków wodnych. Istniejące w Ślemieniu ciek wodny nie stanowią zasobów wodnych umożliwiających realizację opłacalnych ekonomicznie obiektów małej energetyki wodnej.

Energia fal morskich, pływów morskich - nie dotyczy.

Aktualnie na terenie Ślemienia energię odnawialną wykorzystuje się sporadycznie. W perspektywie najbliższych lat przewiduje się wzrost wykorzystania na terenie Ślemienia energii biogazu ze spalania odpadów oraz energii słonecznej i energii cieplnej nagromadzonej w środowisku.

A) UWARUNKOWANIA:

Ślemień jest gminą wiejską, położoną w południowej części województwa śląskiego, w północno-wschodniej części powiatu żywieckiego. Wschodnia granica gminy sąsiaduje z województwem małopolskim. Od północy obszar graniczy z Andrychowem, od wschodu ze Stryszawą, od zachodu z Łękawicą i Gilowicami, a od południa ze Świnną i Jeleśnią.

Ogólna powierzchnia gminy wynosi ok. 45 km², a liczba ludności 3459.

Obszar położony jest w zachodniej części makroregionu **Beskidów Zachodnich**. Północna część gminy znajduje się w obrębie mezoregionu **Beskidu Małego**, południowa w obrębie **Beskidu Makowskiego (Średniego)**, a obszar doliny Łękawki stanowi część **Kotliny Żywieckiej**. Obszar gminy położony jest w pasie pomiędzy 49°41'40" i 49°46'31" szerokości geograficznej północnej oraz pomiędzy 19°20'01" i 19°26'46" długości geograficznej wschodniej. Najwyższym wzniesieniem jest znajdująca się w Beskidzie Małym Łamana Skała – inaczej Madohora (929 m n.p.m.).

W skład gminy Ślemień wchodzi 3 sołectwa: Ślemień, Kocoń i Las

Wieś Ślemień położona jest na wysokości od 405 m n.p.m., do 758 m n.p.m. w części południowej (grzbiet Gachowizny) i do 929 m n.p.m. w części północnej (grzbiet Łamanej Skały).

Wieś Kocoń położona jest na wysokości od około 480 m n.p.m. w dolinie jednego z dopływów Łękawki do około 700 m n.p.m. na północnych (Beskid Mały) i południowych jej krańcach (Beskid Makowski). Przez wieś grzbietami Góry Kocońskiej przebiega dział wodny oddzielający dorzecza Soły i Skawy.

Wieś Las położona jest na wysokości od około 450 m n.p.m. we wschodniej części gminy, w dolinie Kocońki do 920 m n.p.m. w części północnej w rejonie szczytu Łamanej Skały

Układ komunikacyjny gminy tworzony jest przez:

- a) drogę wojewódzką nr 946: Żywiec – Sucha Beskidzka (ul. Zakopiańska),
- b) drogi powiatowe:
 - Ślemień – Młyńska nr S 1411,
 - Żywiec - Moszczanica - Ślemień nr S 1413 (ul. Krakowska, Żywiecka),
 - Ślemień – Pewel Ślemieńska nr S 1415 (ul. Jasnogórska)
- c) drogi gminne.

A) UWARUNKOWANIA:**Geologia**

Obszar gminy Ślemień znajduje się na terenie **płaszczowiny śląskiej i magurskiej**. Płaszczowina śląska buduje Beskid Mały, którego fragment występuje w północnej części Gminy. Elementem grzbietotwórczym są w tym rejonie piaskowce ligockie, dolno godulskie i istebniańskie. Centralną część należąca do Bramy Krzeszowskiej budują utwory paleogenu jednostki śląskiej, a grzbiet występujący na południu utwory podmagurskie i magurskie. Zróżnicowanie budowy geologicznej pociąga za sobą zróżnicowanie rzeźby terenu.

W budowie geologicznej obszaru Gminy Ślemień wyróżnia się warstwy krośnieńskie (trzeciorzęd - oligocen), magurskie i pomagurskie (trzeciorzęd – eocen i oligocen), hieroglifowe (trzeciorzęd - eocen), łuckie i łupków pstrych (trzeciorzęd – eocen), piaskowców ciężkowickich (trzeciorzęd – eocen), istebniańskie (trzeciorzęd – paleocen), inoceramowi (trzeciorzęd – senon - paleocen), i godulskie (kreda turon - senon).

Powyższe warstwy lokalnie pokryte są nieciągłą warstwą utworów zwietrzelinowych oraz osadami rzecznyymi w dolinach potoków. Pokrywa zwietrzelinowa występuje głównie na zboczach gór i w zależności od podłoża ma postać rumoszu piaskowców z domieszką osadów gliniastych (powstałego na warstwach piaskowców) lub utworów gliniastych z domieszką rumoszu (powstałego na łupkach).

Osuwiska

Z uwagi na położenie miejscowości na obszarze Karpat Zachodnich (zwanym też fliszowymi) osuwiska są charakterystycznym czynnikiem modelującym stoki, a tym samym powszechnym zagrożeniem związanym z budową geologiczną. Na terenie gminy wyznaczono osuwiska i obszary zagrożone ruchami masowymi ziemii wynikające z danych Państwowego Instytutu Geologicznego. Osuwiska te nie występują w rejestrze Starostwa Powiatowego w Żywcu.

źródła:

1. Program Ochrony Środowiska Gminy Ślemień. Strategia długoterminowa na lata 2004 – 2015;
2. <http://www.slemien.pl/>;
3. Opracowanie Ekofizjograficzne dla Gminy Ślemień.

A) UWARUNKOWANIA:

Gmina Ślemień położona jest w północnej części Karpat Zachodnich, w dolinie rzeki Łękawki. Należąca do Beskidu Małego północna, wyższa część gminy zalicza się do typu gór niskich. Szczyty tej grupy przekraczają 900 m n.p.m. Najwyższym wzniesieniem gminy jest **Łamana Skała** (929m n.p.m.) leżąca w Beskidzie Małym. Na zachód od jej szczytu ciągnie się główny grzbiet Beskidu Małego oraz równoległe do niego pasmo Gibasów Wierchu (898m n.p.m.), które sięgają aż do Łękawicy. Wierzchowiny obu grzbietów są wklęsło – wypukłe i dość strome, poprzecinane gęstą siecią dolin, których głębokość osiąga 250m. Pomiędzy grzbietami przebiega dolina Kocierzanki. Południowa, niższa część gminy to Brama Ślemieńska ukształtowana przez erozję i denudację, obejmuje szereg równoległych, izolowanych grzbietów, które wystają ze wspólnego poziomu pogórskiego. Brama Ślemieńska, łącząca się na zachodzie z Kotliną Żywiecką, oddziela Beskid Mały od Pasma Pewelskiego, które charakteryzuje się łagodną, zaokrągloną wierzchowiną i kopiastymi wierzchołkami.

Wieś **Ślemień** znajduje się na wysokości od **405m n.p.m.** do **758m n.p.m.** w części południowej (grzbiet Gachowizny) i do **929m n.p.m.** w części północnej (grzbiet Łamanej Skały). Wieś **Kocoń** położona jest na wysokości od około **480m n.p.m.** w dolinie jednego z dopływów Łękawki do ok. **700m n.p.m.** na północnych (Beskid Mały) i południowych jej krańcach (Beskid Makowski). Wieś **Las** leży na wysokości od około **450m n.p.m.** we wschodniej części gminy (dolina Kocońki) do **920m n.p.m.** w części północnej (rejon szczytu Łamanej Skały).

źródło:

1. Program Ochrony Środowiska Gminy Ślemień. Strategia długoterminowa na lata 2004 – 2015;
2. <http://www.slemien.pl/>;
3. Opracowanie Ekofizjograficzne dla Gminy Ślemień.

A) UWARUNKOWANIA:**Wody płynące**

Gmina Ślemień położona jest w **dorzeczach Soły i Skawy**. Znajdują się w niej baseny źródłiskowe dwóch potoków: **Łękawki** (dopływ Soły) i **Kocońki** (dopływ Stryszawki, lewobrzeżnego dopływu Skawy). Łękawkę zasilają potoki **Frydziowski i Ceretnik** (dopływy lewobrzeżne) oraz **Z Kamiennego, Skolarówka, Łękawka Mała i Młyńszczanka** (dopływy prawobrzeżne). **Kocońka** jest zasilana przez liczne małe potoki, nie posiadające nazw. Potok **Kocierzanka** również zasila Łękawkę, ale uchodzi do niej poza granicami gminy.

Działy wodne przebiegają wzdłuż grzbietów wzniesień, leżących po dwóch stronach dolin Łękawki i Kocońki. Dział wodny pomiędzy zlewniami Soły i Skawy przebiega przez środkową część terenu gminy.

Administratorem wód na terenie gminy jest Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie - Inspektorat w Żywcu. Rzeka Łękawka na całej długości posiada uregulowane koryto. Cieki wodne mają górski charakter – duże spadki, wąskie i głębokie koryta, co stwarza zagrożenie powodziowe. Niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi i lokalnych podtopień wiąże się z krótkotrwałymi wezbrzeniami po gwałtownych opadach, szybkim spływem powierzchniowym, wysokimi wskaźnikami opadów i odpływu oraz niskim poziomem retencji powierzchniowej i gruntowej. Z uwagi na te czynniki tereny gminy zaliczają się do obszarów o najwyższym stopniu zagrożenia powodziowego. Obowiązują wyznaczone przez RZGW granice zalewów o prawdopodobieństwie przewyższenia $p=1\%$ dla rzeki Kocońki i $p=5\%$ dla rzeki Łękawka.

Zbiorniki wodne

Na terenie gminy Ślemień znajduje się staw podworski. Gmina zamierza także wybudować zbiorniki małej retencji na potokach **Frydziowski, Ceretnik, Z Kamiennego i Młyńszczanka**.

Ujęcia wód

Źródłem zaopatrzenia gminy Ślemień w wodę jest ujęcie brzegowo-denne na Potoku Frydziowskim. Pozwolenie wodno-prawne ważne do 2016 roku zezwala na pobór wód dla zaopatrzenia w wodę pitną i potrzeb socjalno-bytowych. Planowana jest budowa kolejnych 3 ujęć: na potoku **Z Kamiennego**, **Młyńszczance** i **Łękawka Duża**.

Obowiązują następujące pozwolenia wodno-prawne wydane przez Starostę Żywieckiego dla ujęć powierzchniowych brzegowo-dennych:

- na **Potoku Frydziowskim** (km 1+200) - nr WOŚ-gw-6223/14/05/06 z dnia 14 lutego 2006 r., w ilości $Q_{max} = 0,8$ l/s (69,12 m³/dobę) przy 80% gwarancji, ważne do dnia 28 lutego 2016 r.;
- na potoku **Z Kamiennego** (km 0+650) - nr WOŚ-gw-6223/09/08 z dnia 10 czerwca 2008 r., w ilości $Q_{min} = 1,0$ l/s (86,4 m³/dobę) i $Q_{max} = 3,8$ l/s (328,32 m³/dobę), ważne do dnia 30 czerwca 2018 r.;
- na potoku **Młyńszczanka** (km 1+700) - nr WOŚ-gw-6223/09/08 z dnia 10 czerwca 2008 r.; w ilości $Q_{min} = 0,5$ l/s (43,2 m³/dobę) i $Q_{max} = 2,8$ l/s (241,92 m³/dobę), ważne do dnia 30 czerwca 2018 r.;
- na potoku **Łękawka Duża** (km 0+650) - nr WOŚ-gw-6223/02/09/10 z dnia 6 maja 2010 r., w ilości $Q_{min} = 1,4$ l/s (120,96 m³/dobę) i $Q_{max} = 17,1$ l/s (1477,44 m³/dobę), ważne do dnia 30 maja 2020 r.

Jakość wód

Badania wykonane przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Żywcu z 2010 r. wykazały brak przekroczeń podstawowych wskaźników jakości wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia. Badania dotyczyły ujęć wód z potoków Z Kamiennego i Frydziowskiego.

Stan wód potoku Łękawka pod względem bakteriologicznym i w klasyfikacji ogólnej zaliczany jest do **III klasy** czystości. Bakteriologia wskazuje na zanieczyszczenie jego wód ściekami komunalnymi, co jest efektem braku kanalizacji sanitarnej.

Największym zagrożeniem dla czystości wód powierzchniowych na terenie gminy są „dzikie” wyloty kanalizacji do cieków wodnych i przydrożnych rowów. Pozostałe źródła zanieczyszczeń to nieszczelne szamba, nielegalne wysypiska nad brzegami potoków oraz spływy z pól i gruntów ornych, zwłaszcza po ich nawożeniu.

źródło:

1. Program Ochrony Środowiska Gminy Ślemień. Strategia długoterminowa na lata 2004 – 2015;
2. Plan Odnowy Miejscowości Ślemień, Uchwała Rady Gminy nr XX/139/2008 z dnia 20 sierpnia 2008 r.;
3. Opracowanie Ekofizjograficzne dla Gminy Ślemień.

A) UWARUNKOWANIA:

W profilu hydrogeologicznym gminy Ślemień wyróżnić można dwa piętra hydrogeologiczne – **czwartorzędowe** i **fliszowe** – **kredowo-trzeciorzędowe**. Wody podziemne występują w warstwach kredy i paleogenu i mają charakter szczelinowy, rzadziej szczelinowo-porowy. Skały niosące wodę to głównie piaskowce, których wydajność dochodzi do 5 m³/h oraz zlepieńce. Wydajność stref z przewagą łupków nie przekracza najczęściej 2 m³/h. Głębokość zalegania zwierciadła wód podziemnych waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów. Na całym obszarze brak izolacji pierwszego poziomu wodonośnego od powierzchni terenu.

Poziom wód w utworach czwartorzędowych występuje w dolinie rzeki Łękawki. Warstwę wodonośną stanowią piaski i żwiry.

W utworach trzeciorzędu i kredy występuje jeden, wspólny poziom wodonośny, związany z piaskowcami poszczególnych ogniw stratygraficznych oraz ze spękaniem górotworu. Najbardziej wodonośne są warstwy godulskie, ciężkowickie i istebniańskie górne. Strefa wód skalnych pochodzi ze szczelin warstw piaskowców. Wody te występują na różnych głębokościach, nie tworzą wspólnego zwierciadła.

Wodę prowadzą głównie warstwy piaskowcowe, które są w nią najzasobniejsze. Woda ta charakteryzuje się dużą twardością. Na powierzchnię wypływa w postaci źródeł, przeważnie zboczowych. Głębokość zalegania zwierciadła w obrębie podłoża fliszowego wynosi 3–20 m w zależności od litografii utworów, tektoniki oraz od intensywności rozcięcia erozyjnego dolin powodującego odwadnianie grzbietów wododziałowych. W obrębie utworów zwietrzelinowych woda występuje na małych głębokościach 0,5–5 m. Wydajność tego poziomu jest niewielka i ulega znacznym wahaniom w zależności od ilości opadów i nachylenia stoków. Przy zwiększonych opadach wykazują chwilowy wzrost wydajności.

Wody podziemne są słodkie, jednak ze względu na skażenia bakteriologiczne, wymagają uzdatniania.

Na terenie gminy Ślemień znajduje się główny zbiornik wód podziemnych **GZWP 447** – zbiornik warstw Godula (Beskid Mały). Zbiornik ten posiada powierzchnię 216 km² i zbudowany jest z warstw godulskich zaliczanych do kredowych utworów fliszu. Zwierciadło wód podziemnych ma charakter swobodny i słabo napięty, zalega na głębokości kilku metrów poniżej powierzchni terenu. Wydajności udokumentowanych punktów hydrogeologicznych (źródeł i studni) uzyskują średnią wartość 3,1 m³/h.

źródło:

1. Program Ochrony Środowiska Gminy Ślemień. Strategia długoterminowa na lata 2004–2015;
2. Opracowanie Ekofizjograficzne dla Gminy Ślemień.

A) UWARUNKOWANIA:**Klimat**

Obszar gminy Ślemień znajduje się w zasięgu dzielnicy podkarpackiej, stanowiącej pasmo przejściowe pomiędzy górami, a kotlinami podgóorskimi. W dzielnicy tej okres wegetacji trwa **180 – 190** dni, a średnia suma opadów wynosi **600 – 800** mm. Przymrozki występują przez **100 – 150** dni w roku, a pokrywa śnieżna utrzymuje się przez **80 – 90** dni. Hess (1965) wyróżnił na obszarze Beskidu Żywieckiego i Śląskiego pięć pięter klimatycznych, opartych na związku między wysokością n.p.m., a wartościami poszczególnych elementów klimatu w profilu pionowym gór, z uwzględnieniem charakteru morfologicznego zboczy. Z uwagi na bliskie położenie Beskidu Żywieckiego oraz Beskidu Małego i Makowskiego, można na tej podstawie określić piętra klimatyczne na terenie gminy Ślemień. Różnica względnych wysokości mieści się w przedziale 405 – 935m n.p.m., a zatem obszar gminy znajduje się w piętrze klimatycznym **umiarkowanie chłodnym** (śr. temp. roku **4–6 °C**) oraz **umiarkowanie ciepłym** (śr. temp. roku **6–8 °C**).

Klimat gminy Ślemień, jak również terenów przyległych charakteryzuje się:

- niskimi średnimi temperaturami,
- niewielkimi wahaniami temperatur rocznych,
- inwersjami temperatury w dolinach śródgórkich,
- znacznymi różnicami temperatur na stokach o różnej wystawie,
- dużą ilością opadów, zwłaszcza wiosną i wczesnym latem oraz ich długotrwałością,
- długotrwałym zaleganiem pokrywy śnieżnej,
- częstymi i silnymi wiatrami, z kierunków zachodnich i południowo-zachodnich,
- małym zachmurzeniem,
- wysokim nasłonecznieniem,
- częstymi, raptownymi zmianami pogody,
- mroźnymi zimami, latami krótkimi i chłodnymi.

W opracowaniu ekofizjograficznym zebrano w tabeli szczegółowe parametry klimatyczne w zależności od wysokości nad poziomem morza (wybrano parametry dla reprezentatywnych stacji meteorologicznych w regionie o podobnej lokalizacji w stosunku do wysokości bezwzględnych terenu gminy Ślemień: Leskowiec (922 m n.p.m.) oraz Żywiec – Nowy Dwór (380 m n.p.m.).

Tabela 1: Parametry klimatyczne dla porównywalnych stacji meteorologicznych.

Wskaźnik klimatyczny	Leskowiec	Żywiec – Nowy Dwór
średnia roczna temperatura powietrza	8,8°C	12,3°C
średnia temperatura powietrza w zimie	1,6°C	3,6°C
średnia temperatura powietrza wiosną	13,2°C	16,9°C
średnia temperatura powietrza w lecie	17,0°C	20,7°C
średnia temperatura powietrza jesienią	4,7°C	7,9°C
średnia temperatura najcieplejszego miesiąca	18,3°C	22,0°C
średnia temperatura najzimniejszego miesiąca	-1,6°C	1,1°C
minimum absolutne temperatury	-24,7°C	-29,9°C
czas trwania zimy termicznej	140 dni	100 dni
liczba dni z pokrywą śnieżną	127 dni	72 dni
opady roczne	1294 mm	832 mm
opad roczny minimalny	490 mm	370 mm
suma opadów zimy	212 mm	133 mm
suma opadów wiosny	402 mm	250 mm
suma opadów lata	431 mm	284 mm
suma opadów jesieni	249 mm	165 mm

/źródło: Opracowanie Ekofizjograficzne dla Gminy Ślemień/

Kierunki wiatrów uwarunkowane są rzeźbą terenu, a zwłaszcza przebiegiem dolin. Doliny rzek Łękawka i Kocońka odpowiadają za przewietrzanie terenu gminy. Na obszarach górskich jest ono utrudnione z uwagi na ukształtowanie terenu, nasłonecznienie zboczy i wilgotność powietrza. Z wiatrów lokalnych występuje halny oraz wiatry górskie, które spływają po zboczach dolin, powodując w nich inwersję temperatur. Ilość opadów zależy od wysokości oraz ekspozycji stoków w stosunku do kierunku napływu wilgotnych mas powietrza. Analiza wielkości wilgotności względnej na terenie gminy Ślemień wskazuje stosunkowo niewielkie zróżnicowanie. Średnie miesięczne wartości wilgotności względnej wynoszą od 75% w maju i kwietniu do 84% w grudniu. Rozkład temperatur powoduje, że okres wegetacyjny przypada na 1 – 15 kwietnia, koniec na 15 października.

Cechy klimatu, które mają największe znaczenie w kształtowaniu lokalnych warunków mikroklimatycznych:

- bardzo mroźne dni, zwłaszcza związane z inwersją temperatur,
- ekstremalne opady, zwłaszcza latem, mogące być przyczyną lokalnych powodzi i podtopień,
- silne i porywiste wiatry,
- duże opady śniegu,
- szadź, mogąca powodować np. łamanie gałęzi.

Warunki aerasanitarne

Głównymi źródłami zanieczyszczeń na omawianym terenie są:

- emisje z zakładów przemysłowych nawiewane na analizowany teren głównie z rejonu Żywca - na terenie gminy nie istnieje żaden uciążliwy zakład przemysłowy (niewielki procent emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych jest udziałem nielicznych zakładów produkcyjnych i drobnych zakładów rzemieślniczych zlokalizowanych w granicach Gminy m.in. rozlewni wód AQUA ŻYWIEC czy KENT – POL),
- niska emisja sektora komunalno – bytowego w przypadku terenów zabudowanych,
- komunikacyjne źródła zanieczyszczeń (transport drogowy) dotyczący terenów położonych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.

Na terenie Gminy Ślemień nie ma punktu pomiarowego monitoringu powietrza WIOŚ w Katowicach. Najbliższy taki punkt znajduje się w Żywcu. Wyniki pomiarów z tego punktu pomiarowego wskazują, że w tym rejonie średnie stężenie pyłu zawieszonego w 2011 r. wyniosło około 58,4 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] (dopuszczalna norma wynosi 40 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]). Średnie stężenie tlenków azotu wyniosło 55,0 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] (dopuszczalna norma wynosi 30 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]). Przekraczane są również normy dla dwutlenku azotu i dwutlenku azotu.

źródło:

1. Program Ochrony Środowiska Gminy Ślemień. Strategia długoterminowa na lata 2004 – 2015;
2. Opracowanie Ekofizjograficzne dla Gminy Ślemień.

A) INFORMACJE OGÓLNE:**Hałas**

Na terenie Gminy Ślemień **nie występuje** problem nadmiernego hałasu. Wiąże się to z charakterem obszaru – brakiem zakładów przemysłowych, linii kolejowych czy innych potencjalnych emitorów dźwięku o uciążliwym natężeniu. Na poziom hałasu w gminie w największym stopniu wpływa komunikacja samochodowa, co jest związane z niskimi parametrami technicznych pojazdów, złym stanem nawierzchni wybranych dróg oraz bliskością zabudowy. Najwyższy poziom hałasu występuje wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 946 – ul. Zakopiańskiej.

Na terenie gminy ochronie akustycznej podlegają zabudowania mieszkalne jednorodzinne, zabudowania zagrodowe, tereny mieszkaniowo – usługowe i tereny rekreacyjno – wypoczynkowe oraz zabudowania związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży.

Promieniowanie niejonizujące

Promieniowaniem niejonizującym nazywamy takie promieniowanie, którego energia oddziałuje na każde ciało materialne (w tym także na ciało człowieka) nie powodując w nim procesu jonizacji. Związane jest ściśle ze zmianami pola elektromagnetycznego.

W gminie Ślemień źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego są anteny nadawcze telefonii komórkowej, linie przesyłowe średnich i niskich napięć oraz stacje transformatorowe. Obiektem emitującym promieniowanie elektromagnetyczne jest maszt antenowy mieszczący stacje bazowe telefonii komórkowej trzech operatorów PLUS GSM, T-MOBILE oraz ORANGE, usytuowany w sołectwie Kocoń na działce o nr ewid. 2/1.

źródło:

1. Program Ochrony Środowiska Gminy Ślemień. Strategia długoterminowa na lata 2004 – 2015;
2. Opracowanie Ekofizjograficzne dla Gminy Ślemień.

ROLNICZA I LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA**A) UWARUNKOWANIA:****Użytkowanie gruntów****Tabela 1: Użytkowanie gruntów [ha].**

L.p.	Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Udział procentowy w całości gminy
1.	Ogólna powierzchnia Gminy Ślemień	4502	100
2.	Użytki rolne w tym:	1500	33,32
a.	Grunty orne	1117	24,81
b.	Łąki	225	5,00
c.	Pastwiska	155	3,44
d.	Sady	3	0,07
3.	Lasy i grunty leśne	2701	60,00
4.	Tereny zabudowane i zurbanizowane	301	6,69

/źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, dane z 2005r./

Z powyższego zestawienia wynika, że największą powierzchnię zajmują lasy i grunty leśne – ok. 60%. Duży procent powierzchni zajmują też użytki rolne, stosunkowo mało jest terenów zabudowanych i zurbanizowanych - tylko ok. 6,7% powierzchni. Ilość lasów i gruntów leśnych jest korzystnym czynnikiem wpływającym na środowisko.

Gleby

Główny rodzaj gleb występujących na obszarze gminy to gleby wietrzeniowe, w dolinach rzeki nieliczne mady. Gleby utworzone zostały na piaskowcach i łupkach krośnieńskich, łupkach zlepieńca i piaskowcach istebniańskich oraz piaskowcach i łupkach godulskich. Gleby zalegają średnio głęboko i płytko na skale macierzystej. Na terenie gminy występują gleby klas III-VI.

Tabela 2: Klasy gleb i charakterystyka upraw

Klasa gleby	Charakterystyka
Klasa III	Gleby orne, główne uprawy: żyto, jęczmień, owies, i ziemniaki
Klasa IV	Gleby orne średniej jakości, główne uprawy: żyto, ziemniaki, jęczmień, pszenica
Klasa V	Gleby orne słabe, główne uprawy: żyto i ziemniaki
Klasa VI	Gleby orne najslabsze, główne uprawy: żyto, owies, łubin.

/źródło: Program ochrony środowiska gminy Ślemień. Strategia długoterminowa na lata 2004-2015./

W obrębie Sołectwa Ślemień dominują gleby zwarte wytworzone z ilów pylastych całkowitych lub glin całkowitych oraz glin pylastych lub pyłów ilastych zalegających głęboko lub średniogłęboko w podłożu na utworach szkieletowych. Niektóre z tych gleb w okresie intensywnych opadów mogą być nadmiernie zawilgocone. Gleby okresowo przesuszone obejmują obszar stanowiący około 32% gruntów ornych (gleby o małej miąższości i położone na zboczach). Gleby okresowo podmokłe zajmują obszar

stanowiący 4% gruntów ornych (wymagające uregulowania stosunków wodnych). Około 17% użytków zielonych wykazuje okresowe niedobory wilgoci, natomiast 21% okresowe nadmierne uwilgotnienie.

W Koconiu około 50% gruntów posiada właściwe uwilgotnienie. Są to gleby zwarte o dużej pojemności wodnej wytworzone z glin średnich lub ciężkich zalegające średniogłęboko (czasami płytko) w podłożu na zwietrzelinie piaskowca i położone na niezbyt stromych stokach. W związku z tym grunty te nie są narażone na intensywny spływ wód powierzchniowych. Gleby okresowo zbyt suche zajmują obszar stanowiący około 44% gruntów. Gleby okresowo podmokłe obejmują około 13% gruntów. Użytki zielone w większości są uwilgotnione właściwie, a tylko około 26% z nich może być okresowo zbyt sucha.

W Lasie gleby o właściwym dla roślin uwilgotnieniu zajmują obszar stanowiący 58% gruntów ornych. Są to gleby zwarte o dużej pojemności wodnej, średniogłęboko lub głęboko zalegające na zwietrzelinie fliszowej. Gleby okresowo suche zajmują obszar około 42% gruntów. Użytki zielone w większości mają wadliwe uwilgotnienie, około 46% z nich jest okresowo za suche, a 46% jest stale lub okresowo podmokłe.

W gminie Ślemień nie występują gleby bardzo ciężkie, a użytki zielone położone są na glebach mineralnych i w większości są niedostępne dla sprzętu mechanicznego z uwagi na położenie na stokach, kamienistość gruntów i inne trudności terenowe.

Największym zagrożeniem dla gleb w omawianym rejonie jest erozja wodna, występująca w stopniach: słabym, umiarkowanym, intensywnym, silnym i bardzo silnym, przy czym największe obszary obejmuje erozja słaba i intensywna. Erozja intensywna występuje m.in. wzdłuż głównego ciek Gminy – Łękawki. Dochodzi do niej przeważnie na glebach brunatnych wylugowanych kwaśnych i brunatnych właściwych. Erozją silną objęte są niewielkie obszary rozrzucone na terenie Ślemienia i Lasu. Erozja bardzo silna występuje wyłącznie pod lasami w sołectwach Ślemień i Kocień.

Struktura gospodarstw

W Ślemieniu istnieje 756 indywidualnych gospodarstw rolnych, z czego 504 to gospodarstwa powyżej 1ha powierzchni użytków rolnych. Znaczny udział (41%) stanowią gospodarstwa rolne, w których nie prowadzi się działalności gospodarczej. Wśród gospodarstw prowadzących produkcję rolniczą dominują produkujące głównie na potrzeby własne (44,8%), podczas gdy jedynie 1,2% produkuje na rynek. Występuje ograniczanie powierzchni upraw i hodowli – coraz większa część terenów rolnych jest odłogowana, zwiększa się powierzchnia terenów zadrzewionych na obszarach nieuprawianych.

Tabela 3: Liczba gospodarstw rolnych wg celu produkcji.

Gospodarstwa rolne wg celu produkcji	Liczba gospodarstw
Nie prowadzące produkcji rolniczej	359
Produkujące wyłącznie na potrzeby własne	49
Produkujące głównie na potrzeby własne	339
Produkujące głównie na rynek	9

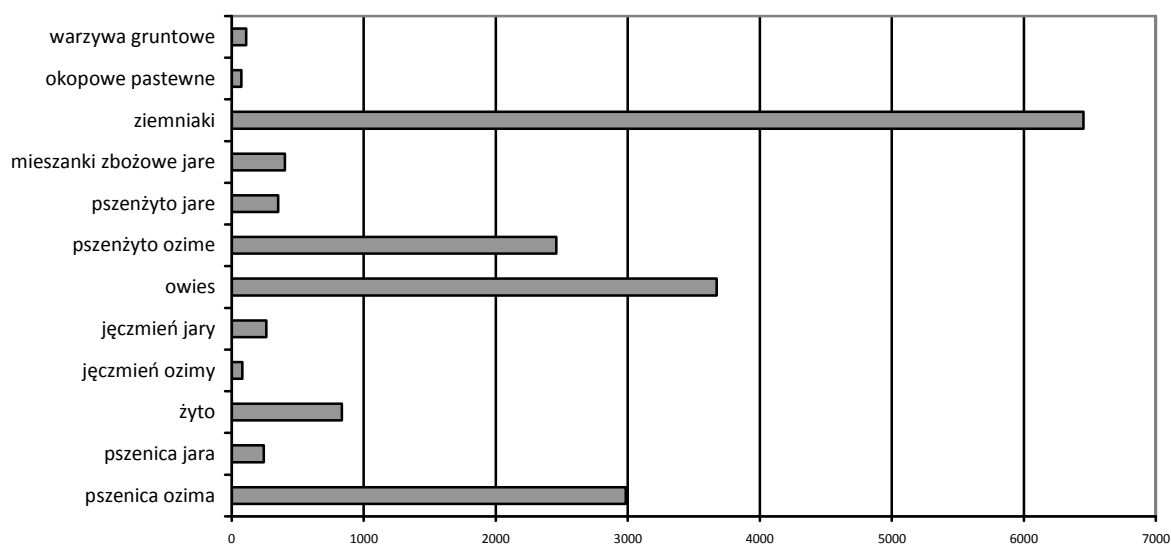
/źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, Powszechny Spis Rolny 2002r./

Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi mniej niż 3 hektary. Struktura gospodarstw przedstawia się następująco:

- poniżej 1 ha – 252 gospodarstwa,
- od 1 do 2 ha - 251 gospodarstw,
- od 2 do 5 ha -240 gospodarstw,
- od 5 do 7 ha - 10 gospodarstw.

Z przedstawionej poniżej struktury roślin uprawianych przez rolników w gospodarstwach rolnych wynika, że największą powierzchnię zajmują ziemniaki oraz następujące zboża: owies, pszenica ozima, pszenżyto ozime.

Wykres 1: Struktura zasiewów [ar], (pominięto uprawy o powierzchni zasiewu poniżej 20 ar).

/źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, Powszechny Spis Rolny 2002r./

Znaczenie dla stanu gleb ma górzyste ukształtowanie terenu oraz działalność rolnicza. Brak badań dotyczących skażenia gleb nie pozwala określić jego stopnia. Ograniczenie stosowania środków ochrony roślin i nawozów sztucznych w ostatnich latach wynika z ze spadku hodowli i powierzchni upraw. Znaczenie dla gleb ma erozja wodna, występująca głównie wzdłuż cieku Łękawka. Negatywny wpływ wywiera również emisja pyłowa i gazowa, a zwłaszcza kwaśne deszcze oraz nielegalne wysypiska odpadów.

źródła:

1. Program Ochrony Środowiska Gminy Ślemień. Strategia Długoterminowa na lata 2004-2015;
2. Bank Danych Lokalnych, Powszechny Spis Rolny 2002r.;
3. Plan Odnowy Miejscowości Ślemień, Uchwała Rady Gminy nr XX/139/2008 z dnia 20 sierpnia 2008 r.;
4. Opracowanie Ekofizjograficzne dla Gminy Ślemień.

A) UWARUNKOWANIA:

Najważniejszą częścią szary roślinnej gminy Ślemień są **lasy** (2701 ha - ok. 60% powierzchni gminy). Według podziału na krainy i dzielnice przyrodoleśne, Ślemień leży w obszarze **Krainy VIII Karpackiej** - dzielnicy Beskidu, obejmującej Beskid Żywiecki z pasmem Babiej Góry i Podhala oraz Beskid Mały i Średni. Rozległe lasy gminy od strony północnej i południowej otaczają otwarte przestrzenie użytków rolnych (pól uprawnych, łąk, i pastwisk). Duże walory przyrodnicze gminy wiążą się również z występowaniem cennych zbiorowisk roślinnych i siedlisk.

Lasy

Lasy obejmują północną część gminy oraz jej południowe krańce. Znajdują się pod zarządem Leśnictwa Ślemień i Nadleśnictwa Jeleśnia. Charakterem przypominają **dolnoreglowy bór jodłowo-świerkowy** (jodła, świerk pospolity, pojedynczo buk). Gatunkiem dominującym jest **świerk** – występuje on we wszystkich typach siedlisk (las mieszany górski, świeży, mieszany świeży, wilgotny). W północnej części gminy występują również takie zespoły leśne jak **żyzna buczyna karpacka** (buk zwyczajny, z domieszką świerka i jodły) oraz **kwaśna buczyna górską** (buk zwyczajny, ze znaczną domieszką jodły i nieznaczną świerka), występujące pierwotnie na całej powierzchni Beskidu Małego. W szczytowych strefach góry Madohora występuje także **zachodniokarpicka świerczyna górnoreglowa**. Na zboczach dolinek potoków wykształciły się także płaty **grądu subkontynentalnego** (dąb szypułkowy, grab zwyczajny, lipa drobnolistna i klon zwyczajny).

Torfowiska

We wsi Las, w przysiółkach Na Polanie i Wróblówka znajdują się dobrze zachowane fragmenty **torfowiska**. Teren ten objęty jest ochroną w formie użytku ekologicznego, opisanego w zał. nr **UT/18**.

Roślinność terenów otwartych

Centralną część gminy zajmują zasadniczo tereny otwarte w postaci użytków rolnych. Są to pola uprawne, pastwiska oraz łąki. Wśród łąk dominują zbiorowiska należące do klasy *Molinio – Arrhenatheretea*. Wzdłuż cieków wodnych przepływających przez otwarte tereny gminy przeważają zakrzewienia i zadrzewienia utworzone przez **wierzby**.

Zieleń urządzona

Na zieleń urządzonej na terenie gminy składa się park oraz zieleń towarzysząca zabudowie, ciągom komunikacyjnym, przestrzeniom pieszym i cmentarzowi. Szczególną rolę odgrywają tu następujące zespoły zieleni:

- park zamkowy w Ślemieniu
- otoczenie kościoła parafialnego w Ślemieniu wraz z cmentarzem,
- otoczenie sanktuarium Jasna Górka.

Świat zwierzęcy

Na obszarze gminy występują gatunki charakterystyczne dla środowisk leśnych i leśno-łąkowych. Wśród ssaków należy wymienić: dziki, sarny, zające, lisy, kuny, a ponadto chronione gatunki: kret, jeż, wiewiórka, wilk, ryjówka aksamitna, ryjówka malutka i ryjówka górską. Ponadto w lasach gminy pojawiają się niedźwiedź brunatny oraz ryś.

Do ptaków występujących na terenie całego Nadleśnictwa Jeleśnia (w tym Leśnictwa Ślemień) należą między innymi **kruk, wrona, gawron, kawka, orzechówka, sójka, wróbel mazurek, wróbel domowy, zięba, szczygieł, trznadel, gil, dzięcioł czarny, dzięcioł duży, dzięcioł średni, kukułka, jerzyk, pliszka żółta, pliszka siwa, muchołówka białoszyja, sikora czubatka, głuszc i słonka**. Ponadto na terenie miejscowości Ślemień znajdują się gniazda **bociana białego**.

Wśród gadów i płazów występujących na obszarze Nadleśnictwa Jeleśnia spotkać można następujące gatunki: **żmija zygzakowata, zaskroniec zwyczajny, padalec zwyczajny, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, traszka górską, salamandra plamista, rzekotka drzewna, grzebiuszka ziemna, kumak nizinny, kumak górski i żaba wodna**.

źródło:

1. Program Ochrony Środowiska Gminy Ślemień. Strategia długoterminowa na lata 2004 – 2015;
2. <http://www.schroniska-ptsm.pl/> Zbigniew Wilczek, Andrzej Blarowski, Paweł Nejfeld, Ochrona przyrody;
3. Opracowanie Ekofizjograficzne dla Gminy Ślemień.

**OBIEKTY I TERENY CHRONIONE
I PROPONOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ****A) UWARUNKOWANIA:**

Na terenie gminy Ślemień występują różne formy ochrony przyrody zgodnie z obowiązującym stanem prawnym: pomniki przyrody, rezerwat przyrody, park krajobrazowy oraz użytek ekologiczny. Występuje również obszar Natura 2000 oraz elementy sieci EKO - NET.PL

Pomniki przyrody ożywionej

- **dąb szypułkowy** - obw. 220 cm, wys. 19 m, lokalizacja – miejscowość Las, w pasie drogi Żywiec – Sucha Beskidzka (prawa strona);
- **lipa drobnolistna** – obw. 395 cm, wys. 22 m, lokalizacja – miejscowość Ślemień, środkowa część zabytkowego parku podworskiego;
- **grupa 3 drzew: dąb szypułkowy** – 2 sztuki, obw. 250 i 315 cm, **klon pospolity** – 1 sztuka, obw. 455 m, lokalizacja – miejscowość Ślemień, zabytkowy park podworski;
- **klon jawor** – obw. 310 cm, wys. 18 m, lokalizacja – miejscowość Ślemień, zabytkowy park podworski, na części gruntów użytkowanych rolniczo;
- **jesion wyniosły** – obw. 390 cm, wys. 22 m, lokalizacja – miejscowość Ślemień, zabytkowy park podworski, po prawej stronie drogi do Koconia, 30 m od Ośrodka Zdrowia, przy niebieskim szlaku turystycznym;
- **grupa 2 sosen wejmutek**, obw. 190 i 205 cm, wys. 19 i 20 m, lokalizacja – miejscowość Ślemień, zabytkowy park podworski, przy drodze do Koconia wewnątrz ogrodzenia Ośrodka Zdrowia;
- **kasztanowiec biały** - obw. 305 cm, wys. 16 – 18m, korona 2-dzielna, na wysokości 3m regularna, gęsta, lokalizacja – park podworski w Ślemieniu;
- **kasztanowiec biały** - obw. 240 cm, wys. 16 – 18m, , gęsta, lokalizacja – park podworski w Ślemieniu;
- **klon jawor** - obw. 280 cm, wys. 16 – 18m, korona nieregularna, rozgałęziona, gęsta, lokalizacja – park podworski w Ślemieniu;
- **dąb szypułkowy** - obw. 260 cm, wys. 20 – 22m, korona regularna, luźna, lokalizacja – park podworski w Ślemieniu;
- **jesion wyniosły** - obw. 220 cm, wys. 16 – 18m, korona 2-dzielna, na wysokości 5m regularna, gęsta, lokalizacja – park podworski w Ślemieniu;
- **jesion wyniosły** - obw. 200 cm, wys. 16 – 18m, korona 2-dzielna, na wysokości 5m regularna, gęsta, lokalizacja – park podworski w Ślemieniu;
- **lipa szerokolistna** - obw. 590 cm, wys. 18 – 20m, korona 3-dzielna, na wysokości 4m rozłożysta, gęsta, lokalizacja – park podworski w Ślemieniu;
- **klon jawor** - obw. 255 cm, wys. 13 – 14m, korona 2-dzielna, na wysokości 3m regularna, gęsta, lokalizacja – park podworski w Ślemieniu;
- **grab zwyczajny** - obw. 110 + 210 cm, wys. 13 – 14m, dwupniowy zrośnięty nasadami, korona rozgałęziona, gęsta, lokalizacja – park podworski w Ślemieniu;
- **grab zwyczajny** - obw. 180 cm, wys. 15 16 m, korona rozgałęziona, gęsta, lokalizacja – park podworski w Ślemieniu;
- **klon jawor** - obw. 280 cm, wys. 16 – 18m, korona 2-dzielna, na wysokości 5m regularna, gęsta, lokalizacja – park podworski w Ślemieniu;
- **klon jawor** - obw. 210 cm, wys. 18 – 20m, korona 2-dzielna, na wysokości 5m regularna, gęsta, lokalizacja – park podworski w Ślemieniu;
- **klon jawor** - obw. 220 cm, wys. 16 – 18m, pień pojedynczy, korona regularna, gęsta, lokalizacja – park podworski w Ślemieniu;

- **klon jawor** - obw. 280 + 190 cm, wys. 16 – 18m, dwupniowy zrosnięty nasadami, korona nieregularna, gęsta, lokalizacja – park podworski w Ślemieniu;
- **klon jawor** - obw. 240 cm, wys. 13 – 14m, korona nieregularna, rozgałęziona, gęsta, lokalizacja – park podworski w Ślemieniu;
- **jesion wyniosły** - obw. 230 cm, wys. 15 – 16m, korona nieregularna, rozgałęziona, gęsta, lokalizacja – park podworski w Ślemieniu.

(podkreśleniem oznaczono pomniki wymienione na liście pomników przyrody województwa śląskiego – RDOŚ)

Pomniki przyrody nieożywionej

- **jaskinia skalna „Czarne Działy I”** – jaskinia o charakterze osuwiskowo-tektonicznym, wys. - 720 m n.p.m., dł. - 32m, ekspozycja otworu – południowo-wschodnia, lokalizacja – miejscowość Ślemień, północno-wschodnie zbocza pasma zwanego „Czarne Działy”, na zadrzewionym gładzowisku;
- **jaskinia skalna „Czarne Działy II”** – jaskinia o charakterze osuwiskowo-tektonicznym, powstała w osuwisku, wys. – 750 m n.p.m., dł. – 28 m, ekspozycja otworu – południowo-wschodnia, lokalizacja – miejscowość Ślemień, powyżej jaskini „Czarne Działy I”, w pobliżu zielonego szlaku turystycznego;
- **jaskinia skalna „Komonieckiego”** – wys. 700m n.p.m., dł. 17m, lokalizacja – Las, zachodnie zbocze Pośredniego Gronia, około kilkadziesiąt metrów od wodospadu na dopływie potoku Dusia, wlot jaskini na południe.
- **jaskinia Czarne Działy III** – wys. 745m n.p.m., dł. 64,5m, lokalizacja – Ślemień;
- **jaskinia Czarne Działy IV** – wys. 743m n.p.m., dł. 3m, ekspozycja otworu – pd-wsch, lokalizacja – Ślemień;

Park Krajobrazowy Beskidu Małego

Park Krajobrazowy Beskidu Małego został utworzony w 1998 r., jako jeden z trzech ówczesnych parków, wchodzących w skład Zespołu Zachodniobeskidzkich Parków Krajobrazowych. Stanowi zwartą, rozciągającą się równoleżnikowo grupę górską o długości ok. 35 km i szerokości ok. 12 km. Zajmuje powierzchnię 25 770 ha na terenie Andrychowa, Bielska – Białej, Czernichowa, Gilowic, Kóz, Łękawicy, Łodygowic, Mucharza, Porąbki, Stryszawy, Ślemienia, Wadowic, Wilkowic, Zembrzyc i Żywca. Wokół parku utworzono otulinę o powierzchni 22 758 ha, która obejmuje swym zasięgiem dodatkowo Suchą Beskidzką. Park podlega ochronie ze względu na szczególne wartości przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe Beskidu Małego. Celem jego utworzenia było zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie tych wartości w warunkach racjonalnego gospodarowania.

Cechy charakterystyczne parku to duża ilość źródeł i gęsta sieć rzeczna, w postaci potoków górskich spływających do rzek. Elementami o dużym znaczeniu przyrodniczym i poznawczym są jaskinie. Powstały one w wyniku procesów osuwiskowych, tektonicznych i w mniejszym stopniu wietrzenia. Wśród nich wymienić należy **Jaskinię Komonieckiego** oraz **Czarne Działy I, II, III i IV**.

Krajobraz Beskidu Małego został znacznie przekształcony. Piętro pogórza sięgające średnio do 550 m n.p.m. wykorzystywane jest pod uprawy i zabudowę. Na stokach północnych spotykana jest **buczyna karpacka**. Piętro regła dolnego, obejmującego wysokości 550-933 m n.p.m. pokryte jest dość regularnie zwartym kompleksem leśnym z niewielkimi polanami. Na grzbietach spotkać można skałowaciałe **buczyny kwaśne**.

Beskid Mały charakteryzuje się stosunkowo dużym udziałem (10%) roślin górskich. Licznie występują przedstawiciele rodziny storczykowatych, np.: **kruszczyk błotny, storczyca kulista, storczyk męski i stoplamek plamisty**. Zagrożone są natomiast gatunki znajdujące się na granicach swych zasięgów, między innymi: **rzeżucha trójlistkowa i żywokost sercowaty**.

Na terenie Beskidu Małego występuje **dzik, sarna, jeleń, ryś, wilk, lisi, borsuk i rzadziej niedźwiedź**. Największym gryzoniem jest **bóbr europejski**. Łącznie na terenie Beskidu Małego zanotowano

dotychczas 36 gatunków ssaków oraz 111 gatunków ptaków lęgowych, w tym 6 drapieżników dziennych, 4 gatunki kuraków, 6 gatunków dzięciołów, bociana czarnego, pójdzki i zimorodka.

Rezerwat Madohora

Na północnym krańcu gminy znajduje się Rezerwat Madohora. Jest to rezerwat leśny o powierzchni 71,81 ha, utworzony 1.02.1960r. Ochroną objęte są zespoły buczyny dolnoreglowej, świerczyny górnoreglowej oraz wschodnie skalne.

Na terenie rezerwatu wyróżnia się 4 zespoły leśne. Północną część rezerwatu zajmuje **żyzna buczyna karpacka** (*Dentario glandulosae* – *Fagetum*). Jej drzewostan o zwarcie 90% tworzy **buk zwyczajny** (*Fagus sylvatica*) z domieszką **jodły** (*Abies alba*) i sporadycznie **świerka** (*Picea abies*). Ze względu na duże zwarcie drzew, warstwa krzewów rozwija się słabo lub brak jej zupełnie. W skład warstwy krzewów wchodzi wyłącznie podrost drzew. Warstwę zielną o pokryciu 30 – 60% budują przede wszystkim takie gatunki jak: **żywiec gruczołowaty**, **przytulia (marzanka) wonna** i **szczawik zajęczy**.

Również w północnej części rezerwatu występują stanowiska **kwaśnej buczyny górskiej** (*Luzulo nemorosae* – *Fagetum*). Warstwę drzew o zwarcie 70 – 90% buduje w tym zespole **buk zwyczajny** (*Fagus sylvatica*) ze znaczną domieszką **świerka** (*Picea abies*) oraz sporadycznym udziałem **jodły** (*Abies alba*). Warstwa krzewów, w skład której wchodzi podrost drzew jest znacznie lepiej rozwinięta niż w żyznej buczynie karpackiej. Runo jest zróżnicowane pod względem pokrycia i osiąga 5% na stokach południowych do 70% na stokach północnych. Na powierzchniach, gdzie do dna lasu dociera najwięcej światła, dominuje **trzcinnik leśny** (*Calamagrostis arundinacea*), na pozostałych największą rolę odgrywa **borówka czarna** (*Vaccinium myrtillus*). W często spotykanej warstwie mszystej występuje **plonnik strojny** (*Polytrichum formosum*), **widłoząbek jednoboczny** (*Dicranella heteromalla*), **plaszczaniec**, **knotnik zwisły** (*Pohlia nutans*).

Południowe stoki Madohory porasta **dolnoreglowy bór jodłowo – świerkowy** (*Abieti – Piceetum montanum*). Warstwę drzew w tym zespole, o zróżnicowanym zwarcie wynoszącym 40 -80% tworzy **świerk** (*Picea abies*), **jodła** (*Abies alba*) i pojedynczo **buk** (*Fagus Sylvatica*). W warstwie krzewów o zwarcie 10 – 80% oprócz podrostu drzew czasami spotyka się **jarzębinę** (*Sorbus aucuparia*). W bardzo dobrze rozwiniętym runie o pokryciu 50 – 80% dominuje **trzcinnik leśny** lub **borówka czarna**. W warstwie mszystej osiągającej niekiedy zaledwie znikome pokrycie występuje **plonnik strojny** i **plaszczaniec**.

W szczytowych partiach Madohory, w przedziale wysokości 800 – 920m n.p.m., na stromym stoku o nachyleniu 40° ekspozycji północnej, w miejscu, gdzie pokrywa śnieżna charakteryzuje się znaczną trwałością, występuje **zachodniokarpacka świerczyna górnoreglowa** (*Plagiothecio – Piceetum tatricum*). Słabo zwartą warstwę drzew tworzy wyłącznie **górnoreglowy ekotyp świerka** (*Picea abies*). W warstwie krzewów oprócz podrostu świerka występuje **jodła** (*Abies alba*) oraz **buk** (*Fagus sylvatica*). W bujnym runie dominuje **wietlica alpejska** oraz **borówka czarna** (*Vaccinium myrtillus*). W bardzo dobrze rozwiniętej warstwie mszystej o pokryciu 40-50% największą rolę odgrywa **plaszczaniec fałdowany** oraz **plonnik strojny** (*Polytrichum formosum*). W miejscach najwilgotniejszych występują **torowiec Girgensohna** (*Sphagnum girgensohnii*) i **torowiec ostrolistny** (*Spagnum nemoreum*).

Obszar NATURA 2000 nr PLH 240023 „Beskid Mały”

Pokryta lasami północna część gminy objęta jest obszarem **Natura 2000 PLH 240023**. Teren położony jest w masywie Beskidu Małego, w paśmie Magurki Wilkowieckiej (Czupel 933 m n.p.m.) i grupie Łamanej Skały (929 m n.p.m.). Na omawianym terenie znajduje się kilkadziesiąt skałek, jaskiń i schronisk podskalnych. Do najcenniejszych jaskiń należą: Jaskinie Czarne Działy (w tym jaskinia Czarne Działy III o dł. 115 m) i Jaskinia Komonieckiego, która jest największą jaskinią erozyjno-wietrzeniową w polskich Karpatach Fliszowych. Powierzchniowo dominują tu zbiorowiska leśne, łąkowe są rzadsze, a sporadycznie występują zbiorowiska torfowiskowe, ziołoroślowe i naskalne.

Tabela 1: Klasy siedlisk na całości obszaru Natura 2000 PLH 240023

Siedlisko	Pokrycie [%]
lasy iglaste	48
lasy mieszane	39
lasy liściaste	7
grunty orne	3
złożone systemy upraw i działek	1
tereny rolnicze z dużym udziałem elementów naturalnych	1
lasy w stanie zmian	1

Ochronie w ramach obszaru podlegają następujące typy siedlisk przyrodniczych ważnych dla wspólnoty europejskiej, których ochrona wymaga wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony (wg załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG):

- **żyzne buczyny** (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*) – pokrycie 33,4% powierzchni obszaru,
- **kwaśne buczyny** (*Luzulo-Fagenion*) – 31,5%,
- **górskie i niżowe murawy bliźniczkowe** (*Nardion* - płaty bogate florystycznie) – 1%,
- **górskie bory świerkowe** (*Piceion abietis* część - zbiorowiska górskie) – 1%,
- **niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie** (*Arrhenatherion elatioris*) – 1%,
- **jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach** (*Tilio plathyphyllis-Acerion pseudoplatani*) – 0,77%,
- **ziołorośla górskie** (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) – 0,5%,
- **grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny** (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) – 0,4%,
- **łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe** (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe) – 0,25%,
- **torfowiska przejściowe i trzęsawiska** (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) – 0,1%,
- **górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk** – 0,1%,
- **torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą** (żywe) – 0,01%,
- **ściany skalne i urwiska krzemianowe** ze zbiorowiskami z *Androsacion van delii* – 0,01%,
- **bory i lasy bagienne** (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne) – 0,01%,
- **jaskinie** niedostępne do zwiedzania.

Gatunki zwierząt ważne dla wspólnoty, których ochrona wymaga wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony (wg załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG) chronione w ramach obszaru to **niedźwiedź brunatny** (*Ursus arctos*), **nocek Bechsteina** (*Myotis bechsteinii*), **nocek duży** (*Myotis myotis*), **nocek orzęsiony** (*Myotis emarginatus*), **podkowiec mały** (*Rhinolophus hipposideros*), **wilk** (*Canis lupus*), **wydra** (*Lutra lutra*).

Pozostałe gatunki zwierząt występujące na obszarze to: **mroczek poźlocisty** (*Eptesicus nilssonii*), **mroczek późny** (*Eptesicus serotinus*), **nocek Brandta** (*Myotis brandtii*), **nocek rudy** (*Myotis daubentonii*), **nocek wąsaty** (*Myotis mystacinus*), **nocek ostrouszny** (*Myotis oxygnathus*), **borowiaczek** (*Nyctalus leisleri*), **borowiec wielki** (*Nyctalus noctula*), **gacek brunatny** (*Plecotus auritus*), **gacek szary** (*Plecotus austriacus*).

Chronione gatunki roślin występujące na obszarze to: **widłoząb zielony** (*Dicranum viride*), **bezlist okrywowy** (*Buxbaumia viridis*), **orlik pospolity** (*Aquilegia vulgaris*), **parzydło leśne** (*Aruncus sylvestris*), **podrzeń żebrowiec** (*Blechnum spicant*), **buławnik mieczolistny** (*Cephalanthera longifolia*), **kukułka plamista** (*Dactylorhiza maculata*), **kukułka szerokolistna** (*Dactylorhiza majalis*), **rosiczka okrągłolistna** (*Drosera rotundifolia*), **goryczka trojeściowa** (*Gentiana asclepiadea*), **mieczyk dachówkowaty** (*Gladiolus imbricatus*), **gółka długoostrogowa**, **koślarek** (*Gymnadenia conopsea*), **wroniec widlasty** (*Huperzia selago*), **widłak jałowcowaty** (*Lycopodium annotinum*), **widłak goździsty** (*Lycopodium clavatum*), **miechera kędzierzawa** (*Neckera crispa*), **storczyk męski**

(*Orchis mascula*), **gnidosz błotny** (*Pedicularis palustris*), **gnidosz rozestany** (*Pedicularis sylvatica*), **paprotka zwyczajna** (*Polypodium vulgare*), **paprotnik kolczysty** (*Polystichum aculeatum*), **pierwiosnek wyniosły** (*Primula elatior*), **jeżogłówka pokrewna** (*Sparganium angustifolium*), **torfowiec ostrolistny** (*Sphagnum capillifolium*), **torfowiec szorstki** (*Sphagnum compactum*), **torfowiec Girgensohna** (*Sphagnum girgensohnii*), **torfowiec dachówkowy** (*Sphagnum imbricatum*), **torfowiec magellański** (*Sphagnum magellanicum*), **torfowiec brodawkowaty** (*Sphagnum papillosum*), **torfowiec Russowa** (*Sphagnum russowii*).

Użytek ekologiczny "Wróblówka"

Użytek ekologiczny „Wróblówka” tworzą 2 polany położone na północ od miejscowości Las w gminie Ślemień, w przysiółku **Wróblówka** i **Na Polanie** (550-650 m n.p.m.). Ochroną proponuje się objąć roślinność torfowiskową reprezentowaną przez fitocenozę **kwaśnej młaki turzycowo-mietlicowej** *Carici canescentis- Agrostietum caninae* oraz **torfowisko wysokie** *Sphagnetum magellanicum*. Roślinność ta wykształciła się dzięki obecności kilku niewielkich cieków wodnych na przebiegu których znajdują się wypłaszczenia ze stagnującą wodą. Występuje tutaj wiele rzadkich gatunków roślin - m.in. **rosiczka okrągłolistna** (*Drosera rotundifolia*), **kukułka szerokolistna** (*Dactylorhiza maialis*), **wielnianka wąskolistna** (*Eriophorum angustifolium*), i **gnidosz błotny** (*Pedicularis palustris*). Wśród mszaków występują: **torfowiec szorstki** (*Sphagnum compactum*), **torfowiec kończysty** (*S. fallax*), **torfowiec magellański** (*S. megellanicum*), **torfowiec błotny** (*S. palustre*) czy **torfowiec ostrolistny** (*S. capillifolium*). W warstwie zielnej spotkać można **sit rozpierzchły** (*Juncus effusus*), a także gatunki typowe dla kwaśnych młak, takie jak **turzyca gwiazdkowata** (*Carex echinata*), **turzyca pospolita** (*Carex nigra*), **mietlica psia** (*Agrostis canina*) czy **fiolatek błotny** (*Viola palustris*).

Korytarze ekologiczne

Północny fragment gminy Ślemień stanowi część **obszaru węzłowego o randze krajowej Beskid Mały** (nr 30K). Natomiast południowe tereny gminy są częścią **krajowego korytarza ekologicznego o nazwie Beskid Makowski i Wyspawy** (70 km). Wspomniany obszar węzłowy oraz korytarz ekologiczny wchodzi w skład krajowej **sieci ekologicznej ECUNET** – Polska, której elementy mają na celu zapewnienie należytego funkcjonowania systemu przyrodniczego kraju.

źródło:

1. Program Ochrony Środowiska Gminy Ślemień. Strategia długoterminowa na lata 2004 – 2015;
2. <http://natura2000.gdos.gov.pl/natura2000/pl/info.php?KodOstoi=PLH240023>;
3. <http://www.schroniska-ptsm.pl/> Zbigniew Wilczek, Andrzej Blarowski, Paweł Neffeld, Ochrona przyrody;
4. <http://zpk.com.pl/index1.php?ntabela=bekidum>;
5. Opracowanie Ekofizjograficzne dla Gminy Ślemień.

„Początki osadnictwa – na terenie obecnej Gminy Ślemień – datują się od XIII w., kiedy to do doliny Żywiecczyzny porośniętej wówczas puszczą karpacką zaczynają docierać pierwsi osadnicy. Byli to zarówno polscy chłopci – ze wsi niżej położonych – jak i wołoscy pasterze z terenów Karpat Południowych. W owych czasach wsie Ślemień i Kocoń były wioskami rolniczymi zasiedlonymi przez polskich chłopów, natomiast wieś Las zamieszkiwali Wołosi, posługujący się własnymi wzorami budownictwa, oraz własną gwarą. Wsie te – jak wskazują na to fakty historyczne od czasu powstania, aż do uwłaszczeń reformy rolnej (w Połowie XIX w.), były własnością szlachty i magnaterii.

W 1608 r. Ślemień wraz z okolicznymi wsiami przypadł w spadku Aleksandrowi Komorowskiemu, który w celu uporządkowania i łatwiejszej administracji otrzymanych terenów, utworzył „państwo dominialne”, nazwane w okresie późniejszym Państwem Ślemieńskim. Do rozkwitu Państwa Ślemieńskiego przyczyniła się Katarzyna z Komorowskich Grudzińska – Lecka, ona bowiem ufundowała parafię w Ślemieniu, rozbudowała kościół, a także była założycielką Fundacji, dzięki której w 1656r. wybudowano szpital – przytułek dla ubogich. Był to jeden z pierwszych tego typu szpitali w Polsce. Budynek ten rozebrany został w latach 60-tych XX wieku.

Po śmierci Katarzyny Grudzińskiej – Leckiej, dobra ślemieńskie – drogą koligacji rodzinnych – przeszły w ręce rodziny Wielopolskich. Jednakże Państwo Ślemieńskie nadal pozostawało w zarządzie dzierżawców, gdyż żaden z jego właścicieli nie miał w Ślemieniu siedziby rodowej, mimo, iż były tutaj zbudowane dwa zamki, dwory obronne wraz z założeniami dworskimi i folwarkiem, oraz zakładami takimi jak: browar, młyn, piec hutniczy, warzelnia soli, karczma, a także stawy rybne i duży kompleks lasów, z których pozyskiwano drewno.

Pod koniec XVIII wieku na terenie Ślemienia, Koconia i Lasu rozwinął się system gromadzkiej organizacji życia społecznego. Po I Rozbiorze Rzeczypospolitej w 1772 r., cały obszar obecnej gminy Ślemień znalazł się w granicach Monarchii Austro – Węgierskiej. Zabór austriacki (Galicja) był najuboższym i najgorzej zagospodarowanym rolniczo terenem. Ślemień znalazł się wówczas w lepszej sytuacji, gdyż uzyskiwał dodatkowe dochody z huty żelaza i z zlokalizowanej obok niej warzelnii soli, a także z wyrębu drewna z rozległych lasów. W 1848 r. nastąpiło uwłaszczenie chłopów na terenie całej Galicji.

Po utworzeniu powiatu żywieckiego w 1867 r. Ślemień zaczął tracić na znaczeniu. Istniejący tutaj od wielu lat Sąd Obwodowy na początku XX w. został przeniesiony do Suchej Beskidzkiej. Zachowano jedynie przywilej jarmarków na ślemieńskim rynku. Po roku 1945 przywileju tego już nie przywrócono. Do 1953 roku Gmina Ślemień składała się z ośmiu sołectw, tj. Ślemień, Kocoń, Las, Pewelka, Hucisko, Pewel Ślemieńska, Kocierz Rychwałdzki i Kocierz Moszczanicki. Po reformie administracyjnej w 1976 r. nastąpiło połączenie Gminy Ślemień z gminami Gilowice i Łękawica, jednakże w 1991 r. Ślemień znowu stał się samodzielną jednostką terytorialną.”

źródło:

1. Strategia Rozwoju Gminy Ślemień na lata 2004-2015.

**DOMINANTY, AKCENTY CHARAKTERYSTYCZNE W KRAJOBRAZIE
GMINY, ANALIZA MATERIAŁÓW ARCHIWALNYCH****A) INFORMACJE OGÓLNE:****Dominanty:**

- kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela w Ślemieniu,
- kościół Najświętszej Marii Panny na Jasnej Górcie w Ślemieniu,
- kościół Matki Boskiej Ostrobramskiej w Lasie.

Akcenty:

W gminie istotny element kulturowy stanowią przydrożne kapliczki, krzyże i figury z XIX wieku nierozzerwalnie związane z miejscową historią i kulturą. Przeważnie stanowią obecnie wartość zarówno kulturową jak i zabytkową.

Analiza materiałów archiwalnych

Dla obszaru gminy Ślemień zachowało się szereg materiałów archiwalnych, w tym:

- mapy Powiatu Wadowickiego (ówczesnego) z 1844 roku,
- widokówki ze zdjęciami ze Ślemienia z I połowy XX wieku.

Przegląd materiałów i przeprowadzona urbanistyczna inwentaryzacja stanu zachowania istniejącej zabudowy i struktury zabytkowej pozwoliła na postawienie diagnozy i ustalenie wytycznych dla ochrony konserwatorskiej.

Analiza materiałów wskazała, iż zabudowa obszaru gminy Ślemień z 1844 roku kształtowała się i była skupiona wzdłuż głównych dróg o obecnych nazwach:

- w Ślemieniu: ul. Za Wodą, Krakowska,
- w Koconiu: Żywiecka, Łączna,
- w Lasie: ul. Zakopiańska,

oraz rozszkana na polanach śródleśnych w północnej i południowej części gminy (obecny przysiółek Czeretnik, Groń i Borowina).

Oprócz wymienionych ulic na mapach z 1844 r. widoczne są drogi o współczesnych nazwach: Pod Dębami, Malownicza, Słowicza, Żywiecka (nie na całym przebiegu), Borowina, Jaworowa, Krakowska, Sosnowa, Rzeźnicza, Jasnogórska, Spacerowa i Wspólna.

Do obiektów o charakterze publicznym, istotnych dla miejscowości Ślemień i jego mieszkańców były w poł XIX wieku:

- kościół parafialny (p.w. Św. Jana Chrzciciela), murowany zbudowany na poprzednim drewnianym, posiadający cenne: drewniany późnobarokowy ołtarz boczny z posągami św. Macieja i św. Heleny, barokową kamienną chrzcielnicę z drewnianą pokrywą, barokowy drewniany konfesjonał, obrazy, rzeźby i inne elementy wyposażenia,
- dwór z zabudowaniami przydworskimi, parkiem i stawem powstały w 1720r., zbudowany na miejscu zburzonego zamku „z wieżami ozdobnie zbudowanego” z 1639r.,
- rynek i zabudowania położone wokół rynku, w tym drewniana karczma - zbudowana w konstrukcji zrębowej na rzucie prostokątnym, wewnątrz i zewnątrz bielona, o dachu czterospadowym, łamanym krytym częściowo gontem, częściowo papą, rozebrana w 1945r.,
- piec hutniczy, w którym przetapiano rudę sydereytową wydobywaną w okolicznych wsiach, który w 1780 roku spalił się wraz z zakładem fryszerskim, piłą, warzelnią soli i nie został już nigdy odbudowany.

Obecnie obiekty te, z wyjątkiem kościoła, nie istnieją, częściowo zachował się jedynie zabytkowy park dworski ze starodrzewiem. W roku 2011 zakończono jego rewitalizację, za którą Gmina otrzymała wyróżnienie w konkursie SARP Katowice na Najlepszą Przestrzeń Publiczną w 2011 roku, w kategorii

rewitalizacja przestrzeni. Zachowany starodrzew parku objęty jest ochroną prawną w postaci ustanowienia pomników przyrody - szczegółowe informacje zawarte są w zał. UT/18 „OBIEKTY I TERENY CHRONIONE I PROPONOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ”.

Znacząca większość obiektów widocznych na mapach z 1844 roku już nie istnieje, zachowały się nieliczne kapliczki. Układ nowej zabudowy nie nawiązuje bezpośrednio do układu historycznego. Wprawdzie obiekty położone są wzdłuż historycznych ciągów komunikacyjnych, lecz ich usytuowanie w stosunku do działek i do dróg nie nawiązuje do układów historycznych. Podstawowy układ komunikacyjny pozostaje praktycznie bez zmian. Zarówno droga w Ślemieniu, jak i jej połączenia z Gilowicami, z Kurowem, z Pewłą Ślemieńską i z Kukowem oraz przebieg współczesnej drogi wojewódzkiej (na północ od Ślemienia i przez Las) pokrywają się z historycznymi przebiegami dróg.

Ślemień końca wieku XIX i początku XX charakteryzował się zwartą zabudową wsi, skupioną wzdłuż głównej drogi (obecnej ul. Krakowskiej), z wyraźną dominantą wieży kościoła p.w. Św. Jana Chrzciciela oraz rozłogami pól położonych na łagodnych stokach sięgających lasu sięgających usytuowanych wyżej pasm górskich. Była to drewniana zabudowa mieszkaniowa, chałupy o konstrukcji zrębowej kryte gontem. Początek XX wieku to wyraźne przekształcenia zabudowy - znaczenia nabiera rynek, na którym odbywały się jarmarki, sąsiadująca karczma, budynek Sądu Obwodowego w dawnym dworze, kościół na Jasnej Górze jako miejsce pielgrzymkowe.

B) UWARUNKOWANIA:

Wojewódzka ewidencja zabytków na terenie gminy Ślemień obejmuje głównie chaty drewniane z końca XIX i początku XX wieku oraz murowano–kamienne kapliczki z XIX wieku.

Część obiektów wymienionych w ewidencji została w różnym stopniu przebudowana – są to zarówno zmiany nieznaczne, jak wymiana okien na nowe, z innymi niż pierwotne podziałami, zmiana pokrycia dachu z gonta na blachę, ale też często gruntowna przebudowa albo wymiana substancji, docieplenie elewacji i co gorsza zastosowanie eternitu, które spowodowały całkowite zatarcie cech stylistycznych obiektów. Dane dotyczące radykalnej przebudowy lub braku obiektów pod danym adresem wyszczególniono w tabeli w zał. UT/ 22 „OBIEKTY WPISANE DO WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW ORAZ WSKAZANE DO WPISU DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW”. Obiekty ewidencyjne położone są przeważnie:

- w Ślemieniu – wzdłuż ul. Za Wodą oraz w sąsiedztwie kościoła p.w. Św. Jana Chrzciciela oraz w parku i jego otoczeniu,
- w Koconiu przy ul. Żywieckiej i Łącznej,
- w Lasie – niewielka ilość wzdłuż drogi wojewódzkiej – ulicy Zakopiańskiej.

Po wykonaniu wizji w terenie wskazano również dodatkowe obiekty do ujęcia w gminnej ewidencji zabytków – są to również drewniane chaty prawdopodobnie z przełomu XIX/XX wieku.

W celu szczegółowego zinventaryzowania oraz aktualizacji danych o obiektach zawartych w zał. UT/22 wskazane jest wykonanie kompletnego opracowania historyczno-kulturowego dla Gminy Ślemień, zawierającego zarówno elementy historii i rozwoju gminy, ale także wytyczne dla ochrony dziedzictwa kulturowego w połączeniu z rozwojem turystyki i ochrony przyrody.

Źródła:

- *Materiały Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach, Delegatura w Bielsku – Białej,*
- *Mapy katastralne Powiatu Wadowickiego z 1844 roku,*
- *Widoki Żywca i Żywiecczyny 1895-1945, Marek Kubica, Żywiec 2009,*
- *Zabytki Sztuki w Polsce. Inwentarz topograficzny III. Powiat Żywiecki Województwo Krakowskie, oprac. doc. dr Jerzy Szablowski, Warszawa 1948*

OBIEKTY WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW**Obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomości:**

1. **Kościół parafialny p.w. Jana Chrzciciela w Ślemieniu** z lat 1842-53, murowany, wraz z wyposażeniem, ogrodzeniem i cmentarzem przykościelnym, wpisany do rejestru pod nr A-605/89, strefa ochrony przebiega w granicach działek: 507, 5180 (w momencie wpisu do rejestru były to działki 141, 507);
2. **Kościół odpustowy na Jasnej Górze w Ślemieniu** z lat 1862-66, murowany, wpisany do rejestru pod nr A-625/89, strefa ochrony przebiega w granicach działek: 5158, 5157, 2196/2 (w momencie wpisu do rejestru były to działki 676, 677, 2196/2);
3. **Relikty pieca hutniczego w Ślemieniu** z XVIII w., wpisane do rejestru pod nr A-179/77, strefa ochrony obejmuje sam piec;
4. **Cmentarz rzymsko – katolicki w Ślemieniu** z 2 poł. XIX w., wpisany do rejestru pod nr A - 642/89, strefa ochrony przebiega w granicach działek: 453/2, 454, 516.

OBIEKTY WPISANE DO WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW ORAZ WSKAZANE DO WPISU DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

Obiekty zabytkowe i tradycyjne wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków:

Ślemień:

L.p.	Obiekt	Stary adres	Nowy adres	Materiał	Datowanie	Uwagi
1	Ogrodzenie kościoła parafialnego	-	ul. Krakowska	mur.	ok. 1850 r.	Chronione w rejestrze wraz z kościołem.
2	Figura – Chrystus Nazareński	przy kościele parafialnym	przy kościele parafialnym, ul. Krakowska	kam.	1816r.	-
3	Figura św. Jana Nepomucena	przy domu nr 218	ul. Krakowska	mur – kam.	1818 r.	Zinventaryzowano i oznaczono figurę Św. Jana Nepomucena z datą 1889 r. przy domu Krakowska 121 – ten sam obiekt (?). Nie znaleziono dawnego nr 218.
4	Kapliczka na kolumnie	przy domu nr 268	ul. Krakowska 125	kam.	1 ćw. XIX w.	Adres dawny i nowy nie zgadzają się.
5	Kapliczka – Chrystus upadający pod krzyżem	przy domu nr 120	-	kam. - drewn.	1841 r.	Brak obiektu.
6	Figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem	Jasna Górką	Jasna Górką, ul. Kościelna	kam.	lata 60-te XIX w.	-
7	Figura Matki Boskiej	przy domu nr 424	ul. Krakowska	kam.	1881 r.	-
8	Figura Chrystusa Nazareńskiego	Jasna Górką, obok domu nr 250	ul. Kościelna	kam.	1882 r.	-
9	Figura Matki Boskiej	przy domu nr 134	ul. Krakowska 7	kam.	1885 r.	Brak domu nr 134, obecnie najbliższej domu nr 484.
10	Kapliczka przydrożna – Upadek Pana Jezusa	Ceretnik	Ceretnik, ul. Spacerowa 58	kam. blaszany daszek	koniec XIX wieku	-
11	Kaplica cmentarna	cmentarz	cmentarz	mur.	współczesna	-
12	Kapliczka Chrystus upadający pod krzyżem	obok domu nr 400	ul. Krakowska 70	kam. pod drewn. daszkiem	1841 r.	-
13	Kapliczka murowana z wejściem łukowym (we wnęce nad wejściem figura Matki Boskiej, wewnątrz obraz Chrystusa)	obok domu nr 97	ul. Krakowska 107	mur.	2 poł. XIX w.	-
14	Kapliczka składająca się z 3 elementów: cokołu z	las nad Jasną Górką	ul. Jasnogórska, po lewej stronie w lesie	kamien.	2 poł. XIX w.	-

	nazwiskiem fundatorów, części środkowej z wykutym wizerunkiem Matki Boskiej w formie płaskorzeźby, części górnej z Chrystusem na krzyżu					
15	Kapliczka z Chrystusem upadającym pod krzyżem	Przełęcz Gibasowa	osiedle Groń	kamień i glina	1 poł. XIX w.	-
16	Zabudowania - chałupy, zabudowa gospodarcza, zespół wolnostojących kamiennieo-drewnianych piwniczek	Osiedle Gibasy na Przełęczy Gibasowej	osiedle Groń	drewn., kam.-drewn.	-	-
17	Kaplica	na granicy z Pewłą Ślemieńską	na terenie Gilowic	drewn.	-	Nie dotyczy.
18	Grupa starych chałup i szop z kapliczką Chrystusa Upadającego	-	ul. Spacerowa 48	drew.	-	Prawdopodobnie mowa o zabudowie z domem nr 47. Obok kapliczka Chrystusa Upadającego (l.p.10).
19	Pozostałości piwnic zamkowych (schron 7)	-	ul. Żywiecka 5	mur.	ok. 1720 r.	Obiekt w całości pod poziomem terenu.
20	Park zamkowy	-	ul. Żywiecka 5	-	poł. XIX w.	-
21	Pomnik grunwaldzki	obok kościoła parafialnego p.w. św. Jana Chrzciciela	ul. Krakowska 124	kam.	1910 r.	-
22	Kuźnia	naprzeciw budynku nr 178	-	drewn.	początek XX w.	Brak obiektu.
23	Kuźnia	przy domu nr 206	-	drewn.	1918 r.	Brak obiektu - przeniesiony do skansenu.
24	Dom	przy Sanktuarium na Jasnej Górze	przy Sanktuarium na Jasnej Górze	drewn.	ok. 1920 r.	Obiekt zrekonstruowany.
25	Budynek dawnej piekarni, obecna „Makowianka”	nr 306	ul. Krakowska 123	mur.	1905 r.	Obiekt wymieniony podwójnie na liście (l.p.89).
26	Dom	nr 6	ul. Leszczyńska 1	mur.	lata 30-te XX w.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków.
27	Chałupa	nr 12	ul. Krakowska 156	drewn.	4 ćw. XIX w.	Brak obiektu. Nie znaleziono nowego adresu Krakowska 156.
28	Dom	nr 24	ul. Wąska 2	drewn.	1920/30 r.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków.
29	Budynek gospodarczy	obok domu nr 25	ul. Krakowska 150	mur.	pocz. XX wieku	Obiekt przebudowany
30	Dom „Leśniczówka” – dawna poczta	nr 26 (na terenie parku)	ul. Krakowska 150	drewn.	I poł. XIX w.	-
31	Chałupa	nr 35	ul. Spacerowa 2	drewn.	ok. 1880 r.	-

32	Budynek gospodarczy	przy domu nr 35	ul. Spacerowa 2	mur.	4 ćw. XIX wieku	Brak obiektu.
33	Dom	nr 43	ul. Spacerowa 19	drewn.	1842 r.	-
34	Dom	nr 45	ul. Spacerowa 36	mur.	ok. 1930 r.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków.
35	Dom	nr 48	ul. Jodłowa 1	drewn.	przeł. XIX i XX w.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków.
36	Dom	przy zagrodzie nr 48	-	drewn.	ok. 1920 r.	Brak obiektu.
37	Dom	nr 56	ul. Widokowa 29	drewn.	ok. 1900 r.	-
38	Chałupa	nr 74	ul. Krakowska 134	drewn.	lata 20-te XX w.	-
39	Obora	przy domu nr 81	-	drewn.	ok. 1900 r.	Brak obiektu.
40	Chałupa	nr 82	Rynek 4	drewn.	koniec XIX w.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków.
41	Dom	nr 86	ul. Za Wodą 2	drewn.	lata 20-te XX w.	Brak obiektu, zamiast - dom współczesny.
42	Chałupa	nr 93	ul. Krakowska 122	drewn.	¼ ćw. XIX w.	-
43	Chałupa	przy zagrodzie nr 93	ul. Krakowska 122	drewn.	4 ćw. XIX w.	Brak obiektu.
44	Stodoła	przy zagrodzie nr 96	-	drewn.	koniec XIX w.	Brak obiektu.
45	Dom	obok domu nr 100	-	drewn.	lata 20-te XX w.	Brak obiektu.
46	Chałupa	nr 103	-	drewn.	ćw. XIX w.	Brak obiektu.
47	Dom	nr 104	ul. Za Wodą 55	drewn.	1920/30 r.	-
48	Dom	nr 107	ul. Krakowska 77	drewn.	ok. 1950 r.	-
49	Dom	nr 120	ul. Krakowska 43	mur.	ok. 1930 r.	-
50	Stodoła	przy domu nr 120	ul. Krakowska 43	drewn.	lata 20-te XX w.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków.
51	Dom	nr 141	ul. Za Rzeką 7	mur.	1900/10 r.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków.
52	Dom	nr 149	ul. Wspólna 44	mur.	ok. 1920 r.	-
53	Dom	nr 150	ul. Wspólna 42	mur.	początek XX w.	-
54	Dom	nr 158	ul. Za Wodą 4	mur. – drewn.	XIX/XX w.	-
55	Dom	nr 175	ul. Za Wodą 34	mur.	ok. 1900 r.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków. Obiekt gruntownie wyremontowany.
56	Dom	nr 178	ul. Zakopiańska 34	drewn.	1900/10 r.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków. Brak domu drewnianego – zamiast murowany.
57	Stodoła	przy domu nr 178	ul. Zakopiańska 34	drewn.	1900/10 r.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków.
58	Budynek gospodarczy	przy domu nr 178	ul. Zakopiańska 34	mur.	¼ ćw. XIX w.	Brak obiektu. Brak nowego adresu Zakopiańska 34.
59	Dom	nr 182	ul. Za Wodą 46	mur.-drewn.	początek XX w.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków.
60	Dom	nr 183	ul. Zakopiańska przy skrzyżowaniu z Osiedlową	mur.	lata 20-te XX w.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków. Obiekt współczesny lub przebudowany.
61	Kuźnia	przy domu nr 183	ul. Zakopiańska przy skrzyżowaniu z ul. Osiedlową	drewn.	przełom XIX/XX w.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków.
62	Dom	nr 184	-	drewn.	ok. 1930 r.	Brak obiektu.
63	Dom	nr 187	ul. Za Wodą 60	drewn.	lata 30-te XX w.	-
64	Stodoła	przy domu	ul. Za Wodą 60	drewn.	początek XX	Brak obiektu.

		nr 187			w.	
65	Dom	nr 189	-	mur.	lata 20-te XX w.	Brak obiektu – zamiast obiekt współczesny.
66	Chałupa	nr 192	-	drewn.	ok. 1900 r.	Brak obiektu – zamiast obiekt współczesny.
67	Stodoła	przy zagrodzie nr 192	-	drewn.	XIX/XX w.	Brak obiektu.
68	Dom	nr 200	ul. Jagodowa 4	drewn.	lata 20-te XX w.	-
69	Dom – budynek gospodarczy	przy zagrodzie nr 200	ul. Jagodowa 4	drewn.	ok. 1920 r.	-
70	Stodoła	przy domu nr 200	ul. Jagodowa 4	drewn.	ok 1920 r.	-
71	Dom	nr 205	ul. Jagodowa 2	mur.	4 ćwierć XIX w.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków.
72	Obora	przy zagrodzie nr 213	ul. Za Wodą 129	drewn.	początek XX w.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków.
73	Stodoła	nr 216	ul. Krakowska 154	drewn.-mur.	1920/30 r.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków.
74	Dom	nr 217	ul. Za Wodą 139	drewn.	ok. 1928 r.	-
75	Dom	nr 218	ul. Zakopiańska 46	drewn.	ok. 1930 r.	-
76	Piwniczki	przy zagrodzie nr 222	ul. Osiedle Groń	kam. – drewn.	połowa XIX w.	Zabudowa na Osiedlu Groń wymieniona na liście (l.p.16).
77	Dom	nr 240	-	drewn.	1920/30 r.	Brak obiektu, zamiast dom współczesny.
78	Dom	nr 243	ul. Za Wodą	mur.	1928 r.	-
79	Dom	nr 249	ul. Za Wodą 16	drewn.-mur.	ok. 1920 r.	-
80	Dom	nr 261	ul. Za Wodą	drewn.-mur.	lata 30-te XX w.	Zamiast domu drewniane budynki gospodarcze.
81	Chałupa	nr 264	ul. Krakowska 59	drewn.	4 ćwierć XIX w.	Brak obiektu, zamiast dom współczesny.
82	Dom	nr 267	ul. Wspólna 48	drewn.	ok. 1930 r.	-
83	Dom	nr 269	ul. Za Wodą 26	mur.	lata 30-te XX w.	-
84	Dom	nr 271	ul. Krakowska 129	drewn.	ok. 1930 r.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków.
85	Dom	nr 285	ul. Za Wodą 16	drewn.	ok. 1930 r.	Nie znaleziono obiektu nr 285. Pod nowym adresem Za Wodą 16 inny obiekt (nr249), który występuje już na liście (l.p.79.)
86	Dom	nr 292	ul. Za wodą 32	mur.	lata 30-te XX w.	-
87	Dom	nr 294	ul. Za Wodą	drewn.	koniec XIX w.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków – przebudowany.
88	Dom	nr 301	ul. Za Wodą 71	mur.	ok. 1930 r.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków.
89	Dom „Makowianka”	nr 306	ul. Krakowska 123	mur.	1857 r.	Obiekt wymieniony podwójnie na liście (l.p.25).
90	Dom	nr 310	ul. Krakowska 109	mur.	1920/30 r.	
91	Stodoła	przy zagrodzie nr 312	ul. Zakopiańska 23	drewn.	lata 30-te XX w.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków.
92	Dom	nr 318	ul. Spacerowa 70	drewn.	przełom XIX/XX w.	Brak obiektu.
93	Dom	nr 333	ul. Krakowska 116	drewn.	1910/20 r.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków.
94	Dom	nr 341	ul. Za Wodą 64	drewn.	lata 20-te XX w.	-
95	Dom	nr 345	ul. Za Wodą 89	mur.	lata 20-te	Obiekt do usunięcia

					XX w.	z ewidencji zabytków. Istniejący obiekt jest drewniany lub przebudowany.
96	Dom	nr 348	ul. Dębowa 3	drewn.	lata 20-te XX w.	-
97	Dom	nr 354	ul. Za Wodą 135	drewn.	1920/30 r.	-
98	Dom	nr 358	ul. Krakowska 97	mur.	ok. 1900 r.	-
99	Dom	nr 363	ul. Olchowa 4	drewn.	1920/30 r.	-
100	Dom „Stare Przedszkole”	nr 372– Jasna Górka	-	drewn.	ok. 1920 r.	Brak obiektu.
101	Stodoła	przy domu nr 380	ul. Krakowska 118	drewn.	połowa XIX w.	Data na obiekcie 1924r.
102	Dom	nr 384	ul. skrzyżowanie ul. Krakowskiej i ul. Sosnowej	drewn.	ok. 1925 r.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków.
103	Dom	nr 386	ul. Za Wodą 78	drewn.	ok. 1910/20 r.	-
104	Dom	nr 402	ul. Za Wodą 42	drewn.	1920/30 r.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków.
105	Dom	nr 424	ul. Krakowska 32	drewn.	1920/30 r.	Obiekt do usunięcia z ewidencji zabytków - mурowany i przebudowany.
106	Most drogowy	na drodze Żywiec – Sucha Beskidzka, km 15,356	na drodze Żywiec – Sucha Beskidzka	beton licowany granitem	1942 r.	-

Kocóń:

L.p.	Obiekt	Stary adres	Nowy adres	Materiał	Datowanie	Uwagi
1	Kapliczka polna Pana Jezusa Upadającego	-	na granicy Lasu z Koconiem, Las, ul. Letnia	mur.	1810 r.	-
2	Kapliczka p.w. Przemienienia Pańskiego	-	naprzeciw domu ul. Łączna 6	mur.	1863 r.	-
3	Figura –krzyż	na Grapie Maciejnego	naprzeciw domu ul. Łączna35	metal.	koniec XIX w.	W ewidencji obiekt opisany jako kamienny.
4	Figura Pana Jezusa Ukrzyżowanego	-	-	kamienno – żelazna	początek XX w.	Nie zlokalizowano obiektu.
5	Dom „Kamienica”	nr 5	ul. Łączna 8	mur.	1914 r.	
6	Stodoła	przy zagrodzie nr 14	-	drewn.	koniec XIX w.	Brak obiektu.
7	Piwniczka polna	nr 28	-	drewn.- kamienna	początek XX w.	Brak obiektu.
8	Dom	nr 31	ul. Miodowa 7	mur.	ok. 1920 r.	W ewidencji obiekt o nr 31 opisany jako drewniany z 1878 r. Nie znaleziono adresu Miodowa 7.
9	Dom	nr56	ul. Łączna 59	drewn.	1924 r.	
10	Piwnica	przy domu nr 56	-	kam.- drewn.	2 połowa XIX w.	Brak obiektu.
11	Stodoła	przy domu nr 56	-	drewn.	1924 r.	Brak obiektu.
12	Dom	nr 100	ul. Zakopiańska 25	drewn.	1840 r.	Brak obiektu.

Las:

L.p.	Obiekt	Stary adres	Nowy adres	Materiał	Datowanie	Uwagi
1	Kapliczka Pana Jezusa Upadającego	nr 168	ul. Boczna 1	mur.	1811 r.	-
2	Figura św. Jana Nepomucena	nr 110	ul. Zakopiańska 5	kam.	koniec XIX w.	-
3	Figura Chrystusa Nazaretańskiego	obok szkoły	ul. Zakopiańska 61	kam.	koniec XIX w.	-
4	Figura Chrystusa Nazaretańskiego	nr 182	ul. Zakopiańska 149	kam.	początek XIX w.	-
5	Stodoła	przy zagrodzie nr 13	ul. Szwajcówka 5	drewn.	połowa XIX w.	-
6	Dom	nr 23	ul. Krzywa 1	drewn.	1909 r.	-
7	Dom	nr 32	ul. Wierzbowa 1	drewn.	1860 r.	-
8	Stajnia	przy zagrodzie nr 131	ul. Szwajcówka 3	drewn.	koniec XIX w.	Brak obiektu.
9	Dom	nr 161	ul. Zakopiańska 15	drewn.	1898 r.	-
10	Dom	nr 167	ul. Zakopiańska 101	drewn.	1902 r.	-

Obiekty będące świadectwem kultury materialnej, typowe dla gminy i świadczące o jej historii, o wartościach kulturowych i historycznych, wskazane do wpisu do gminnej ewidencji zabytków:

Ślemień:

L.p.	Obiekt	stary adres	nowy adres	materiał	datowanie	uwagi
1	Chałupa	obok domu nr 35 i ruiny pieca hutniczego	obok domu ul. Spacerowa 2 i ruiny pieca hutniczego	drewn.	-	-
2	Dom	nr 394	ul. Krakowska 121	drewn.	-	-
3	Budynek gospodarczy	pomiędzy domami nr 196 i 197	pomiędzy domami ul. Jagodowa 1 a 3	drewn.	-	-
4	Kapliczka	obok domu nr 344	obok domu ul. Za Wodą 81	kamien.	-	-
5	Dom	obok domu nr 315	ul. Za Wodą 30	drew.	-	-
6	Piwniczki	obok domu nr 421	obok domu ul. Jaworowa 8	drewn.-mur.	-	-
7	Dom	nr 131	ul. Krakowska 34	drewn.	-	-
8	Budynek gospodarczy	obok domu nr 130	obok domu ul. Wspólna 24	drewn.	-	-
9	Chałupa	nr 133	ul. Krakowska 15	drewn.	-	-
10	Chałupa	obok domu nr 365	obok domu ul. Krakowska 18	drewn.	-	-
11	Budynek gospodarczy	obok domu nr 97	obok domu ul. Krakowska 107	drewn.	-	-
12	Piwniczka	obok domów nr 380 i 408	obok domu ul. Krakowska 118	mur.	-	-
13	Budynek gospodarczy	obok nr 28	obok domu ul. Krakowska 125	drewn.	-	-
14	Dom	nr 28	ul. Krakowska 125 i 127	drewn.	-	-
15	Figura – Chrystus Nazareński	obok domu nr 459	obok domu ul. Zakopiańska 43	kam.	-	-
16	Dom	nr 382	ul. Zakopiańska 15	mur.	-	-
17	Dom	-	ul. Zakopiańska 43	drewn.	-	-
18	Dom	nr 73	ul. Widokowa	drewn.	-	-
19	Chałupa	nr 66	ul. Widokowa	drewn.	-	-

20	Chałupa	nr 67	ul. Widokowa	drewn.	-	-
21	Dom	nr 70	ul. Gronie 1142/2	drewn.	-	-
22	Dom	nr 348	ul. Za Wodą 52	drewn.	-	-
23	Dom	-	ul. Krakowska 99	drewn.	-	-
24	Dom „Weterynaria”	nr 25 (na terenie parku)	ul. Żywiecka 2	drewn.	I poł. XIX wieku	-
25	Dom	nr 383– Jasna Górka	skrzyżowanie ul. Kościelnej i ul. Jasnogórskiej	drewn.	1920/30 r.	-
26	Dom	nr 380	ul. Krakowska 118	drewn.	1929 – 34 r.	-
27	Dom	nr212	ul. Leszczynowa 2	drewn.	1920/30r.	-

Koczeń:

L.p.	Obiekt	Stary adres	Nowy adres	Materiał	Datowanie	Uwagi
28	Dom	nr 75	ul. Żywiecka 14	drewn.	-	-
29	Dom	nr 24	ul. Żywiecka 44	drewn.	-	-
30	Dom	nr28	pomiędzy ul. Słoneczną i Poziomkową	drewn.	-	-
31	Dom	nr27	pomiędzy ul. Słoneczną i Poziomkową	drewn.	-	-
32	Dom	nr159	ul. Miodowa 6	drewn.	-	-
33	Dom	nr 46	ul. Perłowa	drewn.	-	-
34	Dom	obok domu nr 46	ul. Perłowa	drewn.	-	-
35	Dom	nr 61	ul. Łączna 67	mur.	-	-
36	Budynek gospodarczy	obok domu nr 54	obok domu ul. Łączna 55	drewn.	-	-
37	Dom	nr 131	ul.Łączna 36	mur. z drewnianym gankiem	-	-
38	Dom	nr 66	ul. Łączna 26	drewn.	-	-
39	Budynek gospodarczy	obok domu nr 66	obok domu ul. Łączna 26	drewn.	-	-
40	Dom	nr 137	ul. Łączna 19	drewn.	-	-
41	Chałupa	obok domu nr 6	obok domu ul. Łączna 10	drewn.	-	-
42	Dom	nr 87	ul. Zakopiańska 41	drewn.-mur.	-	-
43	Dom	nr 128	ul. Madahorska 2	drewn.-mur.?	-	-
44	Figura - krzyż	obok domu nr 21	obok domu ul. Żywiecka 13	kam.	-	-

Las:

L.p.	Obiekt	Stary adres	Nowy adres	Materiał	Datowanie	Uwagi
45	Dom	nr 117	ul. Borowina 12	drewn.	-	-
46	Chałupa	obok domu nr 119	ul. Borowina	drewn.	-	-
47	Dom	nr 111	ul. Zakopiańska 3	drewn.	-	-
48	Dom	nr 176	ul. Zakopiańska	drewn.	-	-
49	Dom	nr 106	ul. Zakopiańska 17	drewn.	-	-
50	Dom	nr 137	ul. Zakopiańska 37	drewn.	-	-
51	Dzwonnica	obok szkoły, nr budynku 200	ul. Zakopiańska 59, obok szkoły	drewn.	-	-
52	Dom	nr 64	ul. Zakopiańska 71	drewn.	-	-
53	Dom	nr 271	ul. Zakopiańska 73	mur.	-	-
54	Dom	nr 59	ul. Zakopiańska 77	mur.	-	-
55	Dom	nr 52	ul. Zakopiańska 46	drewn.	-	-
56	Dom	nr 141	ul. Zakopiańska 50	drewn.	-	-
57	Dom	nr 42	ul. Sarnia 4	drewn.	-	-

58	Budynek gospodarczy	obok domu nr 45	obok domu ul. Samia 4	drewn.	-	-
59	Dom	nr 41	ul. Zakopiańska	mur. kamienny	-	-
60	Dom	nr 39	ul. Zakopiańska 107	drewn.	-	-
61	Dom	nr 35	ul. Zakopiańska 68	drewn.	-	-
62	Dom	nr 199	ul. Zakopiańska, na skrzyżowaniu z ul. Parkową	drewn.	-	-
63	Figura Matki Boskiej z dzieciątkiem	obok domu nr 199	ul. Zakopiańska, na skrzyżowaniu z ul. Parkową	kamien.	-	-
64	Dom	obok domu nr 155	ul. Zakopiańska 119	mur.	-	-
65	Dom	nr 27	ul. Zakopiańska 84	drewn.	-	-
66	Dom	nr 17	ul. Zakopiańska 125	drewn.	-	-
67	Dom	nr 12	ul. Szwajcówka 3	mur.	-	-
68	Dom	nr 127	ul. Rajska 4	mur.	-	-

Stanowiska archeologiczne w gminie Ślemień:

Nr Karty Ewidencyjnej Zabytku Archeologicznego	AZP nr obszaru	Nr stanowiska na obszarze	Miejscowość	Nr stanowiska w miejscowości	Typ stanowiska	Chronologia
109516	109-51	6	Las	1	śląd osadnictwa	średniowiecze
109515	109-51	5	Las (Jaskinia Komonieckiego)	2	obozowisko / śląd osadnictwa	epoka kamienia / okres nowożytny
109517	109-51	7	Las	3	śląd osadnictwa	neolit
109511	109-51	1	Ślemień	1	dwór obronny	okres nowożytny
109512	109-51	2	Ślemień	2	śląd osadnictwa	okres nowożytny
109513	109-51	3	Ślemień	3	śląd osadnictwa	średniowiecze

Źródło: karty ewidencji stanowisk archeologicznych, dokumentacja udostępniona przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Delegatury w Bielsku – Białej.

Herb

Za herb Ślemienia uważany jest wielkopolski herb Strykoń. Zapożyczony został z kartusza herbowego, który znajdował się niegdyś w Ślemieńskim zamku. Obecnie znajduje się w kościele św. Jana Chrzciciela w Ślemieniu.

Nazwy

Ślemień – nazwa pochodzi od charakterystycznego typu konstrukcji dachowych, które stosowano przy budowie domów.

Nazwy przysiółków, jak Ceretnik, Jasna Górka, Zakocierz, Suwor, Wróblówka, Gronik.

Sanktuarium Jasna Górka

Historia sanktuarium rozpoczyna się objawieniem Matki Boskiej, po którym na Groń Kumorkowy zaczęli przybywać pielgrzymi z okolicznych miejscowości. Informacja o cudownym źródle i cudach oraz sława Madonny Ślemieńskiej rosta tak szybko, że na odpust w 1868 roku przybyło 15 tys. pielgrzymów.

Budowa kaplicy w Ślemieniu została rozpoczęta w latach 1858-1866 przez ks. Antałowicza. Dzięki temu miejsce to stało się przedmiotem kultu Maryjnego.

Kaplica na "Jasnej Górcie" zbudowana jest na kamiennej grocie, w której tryska woda. Ma ona według wierzeń uzdrawiającą moc.

Jest to miejsce bardzo często odwiedzane przez pielgrzymów (kilkadziesiąt tysięcy rocznie), a pielgrzymka, mimo iż jest formą nabożeństwa i ma przede wszystkim znaczenie religijne i historyczne, posiada także wiele cech ruchu turystycznego (odbywa się po określonych szlakach, kieruje do wybranego miejsca docelowego i wymaga zaspokojenia potrzeb recepcyjnych). Spośród wielu pielgrzymów odwiedzających to miejsce są nie tylko osoby ze Ślemienia i najbliższych okolic, lecz również z oddalonych miejscowości. Fakt ten niewątpliwie świadczy o szczególnych walorach Jasnej Górki.

Park Etnograficzny Ziemi Żywieckiej

W trakcie realizacji.

Będzie pełnił funkcje muzeum typu skansenowego, czyli muzeum etnograficznego, którego celem jest zgromadzenie, ochrona i zaprezentowanie materialnej kultury ludowej obszaru Żywiecczyzny.

W nim zgromadzone zostaną obiekty architektoniczne, ich wyposażenie, narzędzia rolnicze i rzemieślnicze, wystrój, odzież oraz inne elementy folkloru. Planowane jest umieszczenie w skansenie 17 obiektów, które stanowią perłę dziedzictwa kulturowego oraz architektonicznego, które niestety ulegają degradacji i zanikowi. W planach jest zaangażowanie rzemieślników i gospodarzy, którzy na przykład w kuźni będą przy czynnym palenisku pokazywać pracę kowala, w innym warunki i trud pracy stolarza, zanim pojawiły się tokarki i wiertarki, obok uli pszczelarz będzie robić miód, a w chałupach gospodynie ubijać będą masło, tkać i komponować ziołowe leki.

Cykliczne wydarzenia kulturalne

Konkursy kolęd i pastorałek - grudzień/styczeń,

Konkurs „na najładniejszy stół wielkanocny”,

"Noc z Andersenem" w Gminnej Bibliotece Publicznej

Konkurs malarstwa na szkło – maj,

Zawody strzeleckie - maj/sierpień/wrzesień,

Zawody sportowo - pożarnicze – lipiec,

Konkurs "Kaźda chata w kwiatkach" – sierpień,

Dożynki – przełom sierpnia i września,
Konkurs szopek i gwiazd - rozstrzygnięcie konkursu – grudzień,

Planowane wydarzenie pn. „święto lipy”.

Placówki i życie kulturalne

Na tożsamość kulturową gminy wpływa kultura góralska, folklor i tradycja regionalna oraz tradycja Państwa Ślemieńskiego.

Największą placówką kulturalną jest Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w skład którego wchodzi: Gminny Ośrodek Kultury „Jemiola”, Gminna Biblioteka Publiczna, budynek na boisku sportowym "Smrek" w Ślemieniu, sale bankietowe w Ślemieniu i Lasie, świetlice wiejskie w Koconiu i Lasie.

Pozostałe jednostki to: Ludowy Klub Sportowy „Smrek” w Ślemieniu oraz prężnie funkcjonujące posiadające 65-letnią tradycję Koło Gospodyń Wiejskich.

Ponadto w gminie działalność prowadzi zespół regionalny „Ślemienianie”, zespół „Nadzieja” oraz zespoły rodzinne.

Planowane jest utworzenie i otwarcie ścieżki historyczno – dydaktycznej o historii Państwa Ślemieńskiego ze szczególnym uwzględnieniem postaci Katarzyny Grudzińskiej z rodu Komorowskich.

Jarmarki

Ślemieńskie jarmarki odbywały się co drugi poniedziałek i były znane w całej okolicy. Tradycja podupadła po II wojnie światowej, niemniej nadal jest żywa w pamięci mieszkańców.

Źródła:

1. <http://www.parcia-slemien.pl/>;
2. <http://www.slemien.pl/>;
3. <http://zsslemien.edu.pl/>;
4. <http://zabytkisakralne.pl/autorzy/zabytki2008/edycja4/GucwaPrzemyslaw/jasnagorka.aspx>;
5. *Strategia Rozwoju Gminy Ślemień na lata 2004-2015*,
6. *Roczny Przewodnik po Ślemieniu i Oravskim Veselu*.

A) INFORMACJE OGÓLNE**1. Zaludnienie**

Ślemień zamieszkuje obecnie ok. 3460 mieszkańców.

Tabela 1: Liczba ludności według płci w Ślemieniu.

Wyszczególnienie	1995rok	2000rok	2005rok	2006rok	2007rok	2008rok	2009rok
1. Liczba ludności ogółem, w tym:	3 418	3405	3410	3 435	3 482	3 462	3 459
Kobiety	1 694	1 756	1 763	1 776	1 798	1 790	1 795
% udziału	49,6%	51,6%	51,7%	51,7%	51,6%	51,7%	51,9%
Mężczyźni	1 724	1 649	1 647	1 659	1 684	1 672	1 664
% udziału	50,4%	48,4%	48,3%	48,3%	48,4%	48,3%	48,1%
2. Liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn	98,3	106,5	107,0	107,1	106,8	107,1	107,9

/źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2011/

Z powyższego zestawienia tabelarycznego wynika, że w 2009 r. na 100 mężczyzn przypadło 107,9 kobiet.

Tabela 2: Liczba ludności według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r.

Ludność	Liczba
Ogółem	3 459
Kobiety	1 795
Mężczyźni	1 664

/źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2011/

Poniżej dla porównania podano jak kształtowała się liczba ludności w kilku latach minionego okresu:

Tabela 3: Liczba ludności w okresie 2003-2009r.

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Liczba ludności	3 405	3 425	3410	3 435	3 482	3 462	3 459

/źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2011/

WNIOSKI:

Jak wynika z przedstawionych danych, w tym okresie liczba ludności gminy ulegała nieznacznym zmianom, na zmianę malejąc i rosnąc. W ostatnich latach zauważyć można jej mały spadek, jednak w dłuższym okresie czasu (dane od 1995r.) nastąpił wzrost.

Tabela 4 : Liczba ludności w gminach powiatu żywieckiego /dane na 2009 r.

Gmina	Typ gminy	Liczba ludności wg stałego miejsca zameldowania
Powiat żywiecki:	-	150 850
Żywiec	gmina miejska	32 038
Czernichów	gmina wiejska	6 643
Gilowice	gmina wiejska	5 886
Jeleśnia	gmina wiejska	13 385
Koszarawa	gmina wiejska	2 471
Lipowa	gmina wiejska	9 990
Łękawica	gmina wiejska	4 310
Łodygowice	gmina wiejska	13 611
Milówka	gmina wiejska	9 981
Radziechowy-Wieprz	gmina wiejska	12 646
Rajcza	gmina wiejska	8 955
Ślemień	gmina wiejska	3 459
Świnna	gmina wiejska	8 020
Ujszoły	gmina wiejska	4 668
Węgierska Górka	gmina wiejska	14 787

/źródło: Bank Danych Lokalnych GUS 2011/

WNIOSKI:

Ślemień położony jest w powiecie żywieckim, w którego skład wchodzi jedna gmina miejska (Żywiec) oraz 14 gmin wiejskich. Liczba ludności gmin waha się od kilku do kilkunastu tysięcy. Ślemień charakteryzuje jedna z najniższych liczb ludności na tle powiatu – mniejsza występuje jedynie w gminie Koszarawa.

2. Prognoza demograficzna

Analizę zmian liczby ludności Ślemienia przeprowadzono dla okresu od 1995 do 2009 roku. Liczba mieszkańców w tym okresie utrzymywała się generalnie na stałym poziomie z niewielką tendencją wzrostową. Największy wzrost liczby mieszkańców odnotowano w 2007 r. Średnia gęstość zaludnienia Ślemienia w 2009 roku wynosiła ok. 77 osób na 1 km². Dla województwa śląskiego i podregionu bielskiego GUS prognozuje spadek liczby ludności w perspektywie 2030r, jednak dla powiatu żywieckiego prognozowany jest wzrost liczby mieszkańców.

Tabela 5: Prognoza demograficzna na lata 2010-2030r.

	WYSZCZEGÓLNIENIE w tys.				
	2010	2015	2020	2025	2030
Powiat żywiecki	73,4	74,1	75,0	75,5	75,4
Podregion bielski	651,0	654,3	656,4	654,1	646,3
Woj. Śląskie	4 574,2	4 452,4	4 312,7	4 145,6	3 952,4

/Źródło: Prognoza demograficzna dla województwa Śląskiego na lata 2010 - 2030/

WNIOSKI:

Opracowana przez GUS prognoza demograficzna wskazuje na ciągły spadek liczby mieszkańców całego Województwa Śląskiego. Mimo, iż dla powiatu żywieckiego prognozuje się wzrost liczby ludności, nie można założyć, że tendencja ta obejmie również gminę Ślemień, jeśli nie zostaną podjęte działania mające na celu przyciągnięcie nowych mieszkańców i wzrost przyrostu naturalnego.

3. Struktura ludności

Tabela 6: Liczba urodzeń według płci w Ślemieniu w latach 2006-2009.

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009
	Liczba urodzeń	Liczba urodzeń	Liczba urodzeń	Liczba urodzeń
Ślemień urodzenia -Razem	31	48	28	39
Dziewczynki	17	24	9	23
Chłopcy	14	24	19	16
Województwo śląskie urodzenia -Razem	42 458	43 858	46 994	47 860
Dziewczynki	20 654	21 268	23 004	23 288
Chłopcy	21 804	22 590	23 990	24 572

/źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2011/

Tabela 7: Wybrane wskaźniki demograficzne w 2009r.

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009
Ślemień związki małżeńskie	24	21	17	32
Ślemień zgony -Razem	34	40	47	43
kobiety	17	19	23	19
mężczyźni	17	21	24	24
Województwo śląskie związki małżeńskie	27 847	30 022	31 109	31 209
Województwo śląskie zgony -Razem	46 336	47 736	48 016	48 573
kobiety	21 528	22 264	22 505	22 783
mężczyźni	24 808	25 472	25 511	25 790

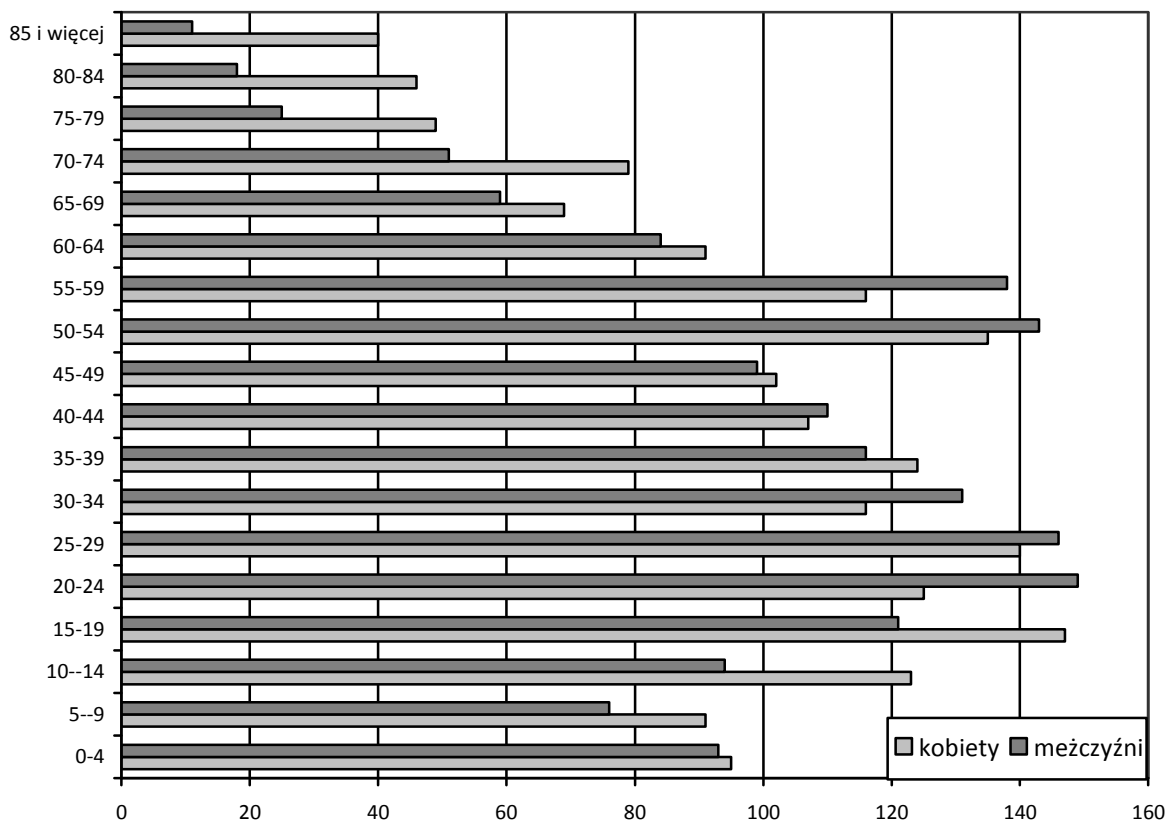
/źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2011/

Tabela 8: Ludność wg płci i wieku w 2009 r.

	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Wyszczególnienie	liczba	% ogółu
Ogółem				Ogółem		
0-4	188	93	95	Przedszkolny	188	5,44%
5-9	167	76	91	Szkolno-licealny	652	18,85%
10-14	217	94	123			
15-19	268	121	147			
20-24	274	149	125			
25-29	286	146	140	Produkcyjny	2172	62,79%
30-34	247	131	116			
35-39	240	116	124			
40-44	217	110	107			
45-49	201	99	102			
50-54	278	143	135			
55-59	254	138	116			
60-64	175	84	91			
65-69	128	59	69	poprodukcyjny	447	12,92%
70-74	130	51	79			
75-79	74	25	49			
80-84	64	18	46			
85 i więcej	51	11	40			

/źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2011/

Wykres 1: Piramida wieku ludności w 2009 r.

/źródło: opracowanie własne na podstawie: Bank Danych Lokalnych GUS, 2011/

Udział ludności w wieku nieprodukcyjnym do ogółu ludności wynosi 37,21%. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 59 osób w wieku przed- lub poprodukcyjnym. Najbardziej liczebne grupy tworzą osoby w wieku 15-29 oraz 50-59.

WNIOSKI:

Struktura wiekowa ludności jest niestabilna z uwagi na duże różnice w liczebności grup wiekowych należących do niżu lub wyżu demograficznego. Mimo, że liczba dzieci w wieku 0-9 rośnie, liczebność tej grupy jest niska z uwagi na obecny niż demograficzny. W niedługiej perspektywie czasu roczniki wyżu powojennego wejdą w wiek poprodukcyjny, co zmieni udział osób w wieku nieprodukcyjnym do produkcyjnego. Struktura ludności wskazuje na tendencje do starzenia się społeczeństwa.

4. Migracja ludności oraz ruch naturalny

Tabela 9: Migracje na podstawie danych meldunkowych w 2009r.

		zameldowania	wymeldowania	saldo migracji
w ruchu wewnętrznym	ogółem	47	37	10
	mężczyźni	19	18	1
	kobiety	28	19	9
zagranica	ogółem	0	3	-3
	mężczyźni	0	2	-2
	kobiety	0	1	-1

/Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2011/

Tabela 10: Ruch naturalny ludności w 2009 r.

Ludność	Małżeństwa	Rozwody	Urodzenia żywe	Zgony ogółem	Przyrost naturalny	Ogólne saldo migracji	Przyrost roczny
Województwo Śląskie							
4 640 725	31 209	8 661	47 860	48 573	-713	-4 797	-5 510
Podregion Bielski							
654 632	4 375	1 194	7 264	6 469	795	1 351	2 146
Powiat żywiecki							
150 850	1 014	191	1 650	1 634	16	229	245
Ślemień							
3 459	32	-	39	43	-4	7	3

/Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2011/

WNIOSKI:

Sytuacja demograficzna na terenie gminy od dłuższego czasu utrzymuje się na stałym poziomie z minimalną różnicą urodzeń i zgonów w danym roku. Saldo migracji za granicę jest ujemne, co może być przejściowe, związane z emigracją zarobkową, natomiast saldo migracji w ruchu wewnętrznym jest dodatnie. Ogólne saldo migracji jest dodatnie. W okresie 2005-2009 przeważał ujemny przyrost naturalny, co wskazuje na niekorzystną sytuację demograficzną Ślemienia na tle powiatu i podregionu. Przewaga dodatniego salda migracji w ostatnich latach częściowo przeciwstawia się spadkowi liczby ludności.

B) UWARUNKOWANIA

Analiza podstawowych danych charakteryzujących ruch demograficzny w Ślemieniu pozwala stwierdzić, iż gmina znajduje się w stanie stagnacji demograficznej. Zarówno liczba ludności, jak i wskaźniki ruchu naturalnego nie zmieniają się znacząco.

Uwagi ogólne

1. Dane o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Nie ujęto pracujących w jednostkach budżetowych resortów spraw wewnętrznych i obrony narodowej oraz duchowieństwa wszystkich wyznań, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji.

Do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego,
- 2) pracodawców pracujących na własny rachunek:
 - a) właściciele i współwłaściciele (łącznie z bezpłatnie pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - b) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody,
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą,
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów),
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych, innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną i spółdzielni kółek rolniczych).

2. Do osób wykonujących pracę nakładczą zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonywanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej wykonanie pracy poza jej terenem.

3. Do agentów zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną, umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie. Do agentów nie zalicza się osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą zarejestrowanych w systemie REGON, z którymi przedsiębiorstwo zawiera umowę na wykonanie określonych usług.

4. Dane o pracujących prezentuje się:

- 1) według sektorów własności:
 - a) sektor publiczny - grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
 - b) sektor prywatny - grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego,
- 2) według rodzajów działalności:
 - a) w usługach rynkowych dotyczą sekcji: „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego”, „Hotele i restauracje”, „Transport, gospodarka magazynowa i łączność”, „Pośrednictwo finansowe”, „Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej”, „Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała” oraz „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników”,
 - b) w usługach nierynkowych - sekcji: „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne”, „Edukacja” oraz „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”.

5. Dane o liczbie pracujących prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika i prowadzonego rodzaju działalności jednostki (przedsiębiorstwa).

A) UWARUNKOWANIA**1. Pracujący****Tabela 1: Pracujący w głównym miejscu pracy w 2009 r.**

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ogółem	295	302	273	277	262	269	191	209
mężczyźni	144	148	122	126	112	120	80	80
kobiety	151	154	151	151	150	149	111	129

/Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS 2011/

Tabela 2: Pracujący w gospodarce narodowej według sektorów własności, rodzajów działalności, w 2003 r.

Ogółem			W tym		W tym			
Razem	Kobiety	Mężczyźni	sektor publiczny	sektor prywatny	Rolnictwo	Przemysł i budownictwo	Usługi	
							Rynkowe	Nierynkowe
302	154	148	96	206	3	184	30	85
			32%	68%	1%	61%	10%	28%

/Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS 2011/

2. Poziom i struktura bezrobocia rejestrowego

Tabela 3: Bezrobocie w latach 2004 – 2009r.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ogółem	179	189	164	116	114	156
Mężczyźni	70	79	64	39	40	67
Kobiety	109	110	100	77	74	89

/źródło: Bank Danych Lokalnych GUS 2011/

Liczba bezrobotnych w 2009 roku wyniosła 156 osób, czyli o 42 osoby więcej niż w roku poprzednim. W latach wcześniejszych natomiast następował spadek osób bezrobotnych.

Tabela 4: Stopa bezrobocia w latach 2004 – 2009r.

	POLSKA	WOJEWÓDZTWO	POWIAT ŻYWIECKI
2004	19,0%	16,9%	15,6%
2005	17,6%	15,4%	14,6%
2006	14,9 %	12,8 %	12,8 %
2007	11,2 %	9,3 %	7,4 %
2008	9,1 %	6,7 %	4,7 %
2009	10,8%	8,4%	6,0%

/źródło: Bank Danych Lokalnych GUS 2011/

Stopa procentowa bezrobocia w powiecie żywieckim według danych GUS w 2009 roku wynosiła 6,0 % i była o 1,3% wyższa niż w roku 2008, natomiast w okresie kilku poprzednich lat stopniowo spadała. W porównaniu z wskaźnikami dla Polski i województwa stopa bezrobocia w powiecie żywieckim była niższa w każdym roku z analizowanego okresu.

Uwagi ogólne**Zasoby mieszkaniowe**

Pod pojęciem zasobów mieszkaniowych rozumiemy ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych.

Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się lokali w obiektach zbiorowego zakwaterowania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej) z wyjątkiem znajdujących się tam mieszkań; pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków).

Mieszkanie

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Przez pomieszczenia pomocnicze należy rozumieć: przedpokój, hol, łazienkę, ustęp, garderobę, spiżarnię, schowek i inne pomieszczenia znajdujące się w obrębie mieszkania, służące mieszkalnym i gospodarczym potrzebom mieszkańców.

Rodzaj podmiotu będącego właścicielem mieszkania

Mieszkania sklasyfikowano według następujących form własności:

- komunalne – mieszkania stanowiące własność gminy lub powiatu (lokalnej wspólnoty samorządowej), a także mieszkania przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakłady opieki zdrowotnej, ośrodki pomocy społecznej, jednostki systemu oświaty, instytucje kultury,
- spółdzielni mieszkaniowych – mieszkania własnościowe (zajmowane na podstawie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego) lub lokatorskie (zajmowane na podstawie stosunku najmu),
- zakładów pracy – sektora publicznego i prywatnego,
- społeczne czynszowe – w tym towarzystw budownictwa społecznego (TBS),
- przeznaczone na sprzedaż (ale jeszcze nie sprzedane osobom fizycznym) lub na wynajem - mieszkania stanowiące własność instytucji budujących dla zysku.

Izba

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami sięgającymi od podłogi do sufitu, z bezpośrednim oświetleniem dziennym i o powierzchni nie mniejszej niż 4 m².

Za izbę uważa się zarówno pokoje jak i kuchnię spełniające powyższe kryteria. Nie uznaje się za izbę - bez względu na wielkość powierzchni i sposób oświetlenia - przedpokoju, holu, łazienki, ubikacji, spiżarni, obudowanej werandy, ganku, garderoby, alkowy, schowku itp.

Powierzchnia użytkowa mieszkań

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to suma powierzchni wszystkich pomieszczeń znajdujących się w obrębie mieszkania, a w szczególności pomieszczeń takich jak: pokój, kuchnia (z oknem i bez okna), spiżarnia, przedpokój, alkowa, holl, łazienka, ubikacja, obudowana weranda, ganek, garderoba oraz innych pomieszczeń służących mieszkalnym lub gospodarczym potrzebom mieszkańców bez względu na ich przeznaczenie i sposób użytkowania.

Powierzchnię sieni z reguły zalicza się do powierzchni mieszkania. Nie wlicza się jej powierzchni do powierzchni użytkowej mieszkania tylko wówczas, gdy:

- sień łączy część mieszkalną budynku z częścią inwentarską lub gospodarską,
- w budynku znajduje się więcej niż jedno mieszkanie, a sień użytkowana jest wspólnie jako ogólnodostępny korytarz.

Do powierzchni użytkowej mieszkania nie zalicza się powierzchni: balkonów, tarasów, loggii, antresoli, szaf i schowków w ścianach, pralni, suszarni, wózkowni, strychów, piwnic i komórek przeznaczonych na przechowywanie opału, a także garaży, hydroforni i kotłowni.

Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne

Obejmuje mieszkania, w których występuje co najmniej jedno z niżej wymienionych urządzeń sanitarno-technicznych: wodociąg, ustęp spłukiwany, łazienkę, centralne ogrzewanie lub gaz z sieci.

A) UWARUNKOWANIA

Tabela 1: Struktura własności i powierzchnia mieszkań w zasobie mieszkaniowym gminy w 2009 r.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Lata			
		2006	2007	2008	2009
ZASOBY MIESZKANIOWE OGÓŁEM					
mieszkania	na 1000 mieszkańców	313	311,9	316,0	317,4
mieszkania	mieszkanie	1 075	1 086	1 094	1 098
izby	izba	4 297	4 350	4 388	4 412
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	88 293	89 573	90 579	91 306
przeciętna powierzchnia 1 mieszkania	m2	82,1	82,5	82,8	83,2
ZASOBY MIESZKANIOWE GMINY (KOMUNALNE)					
udział mieszkań w zasobie ogółem	%	1,0%	1,1%	-	-

mieszkania	mieszkanie	11	12	-	-
izby	izba	33	32	-	-
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	518	475	-	-
przeciętna powierzchnia 1 mieszkania	m2	47,1	39,6	-	-
ZASOBY OSÓB FIZYCZNYCH					
udział mieszkań w zasobie ogółem	%	99,0%	98,9%	-	-
mieszkania	mieszkanie	1 064	1 074	-	-
izby	izba	4 264	4 318	-	-
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	87 775	89 098	-	-
przeciętna powierzchnia 1 mieszkania	m2	82,5	83,0	-	-

/Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS 2011/

Według danych GUS większość mieszkań znajduje się we własności osób fizycznych, co stanowi ok. 99% zasobów. Pozostałe mieszkania wchodzi w skład zasobu mieszkaniowego gminy. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Ślemieniu wynosi 83,2 m², przy czym zdecydowanie większe mieszkania występują w zasobie osób fizycznych – średnio 83,0 m², a mniejsze w zasobie gminy – średnio 39,6 m² (dane z 2007r.).

Dla porównania zestawienie zasobów mieszkaniowych w powiecie żywieckim:

Tabela 2: Zasoby mieszkaniowe według stosunków własnościowych w 2007r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mieszkania				Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]			
	spółdzielni mieszkaniowych	gminne ^b (komunalne)	Zakładów ^b pracy	Osób ^c fizycznych	spółdzielni mieszkaniowych	gminne ^b (komunalne)	zakładów ^b pracy	osób ^c fizycznych
Żywiec	1 896	244	55	8 793	88 896	8 401	2 200	683553
Czernichów	0	16	11	2 198	0	788	635	195 359
Gilowice	0	12	0	1 742	0	761	0	154 379
Jeleśnia	0	15	22	4 418	0	1 126	1 568	365 829
Koszarawa	0	4	1	1 059	0	388	56	80 487
Lipowa	0	5	13	2 694	0	261	1 247	243 772
Łękawica	0	7	3	1 417	0	441	367	115 854
Łodygowice	36	13	3	3 810	1 732	833	99	357 219
Milówka	0	5	18	3 059	0	307	1 332	266 846
Radziechowy-Wieprz	0	12	7	3 381	0	648	280	295 120
Rajcza	0	21	46	3 166	0	1 163	3 290	258 240
Ślemień	0	12	0	1 074	0	475	0	89 098
Świnna	0	7	5	2 363	0	345	368	192 906
Ujsoły	0	4	17	1 730	0	170	1 303	134 337
Węgierska Górka	17	23	18	4 208	687	958	1 681	359 076

/Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS 2011/

a Bez zasobów stanowiących własność Towarzystwa Budownictwa Społecznego oraz własność innych podmiotów; b W budynkach stanowiących własność oraz współwłasność; c Dane dotyczą właścicieli mieszkań w domach jednorodzinnych oraz w budynkach wielomieszkaniowych.

Tabela 3: Struktura wiekowa zasobu mieszkaniowego gminy

Lata	Mieszkania	Procent ogółu
przed 1918	41	4,5%
1918 - 1944	103	11,4%
1945-1970	288	31,9%
1971-1978	159	17,6%
1979 - 1988	164	18,2%
1989 - 2002	148	16,4%

/Źródło: Narodowy Spis Powszechny, GUS, dane z 2002r./

Z analizy struktury wiekowej zasobu mieszkaniowego (wg stanu ze Spisu Powszechnego z 2002 roku) wynika, że zasób stary, tj. pochodzący sprzed 1918 roku oraz z lat 1918-1944 stanowił w 2002 roku 15,9% zasobu mieszkaniowego ogółem (wskaźnik ogólnopolski wynosi ok. 23%). Liczną grupę mieszkań, tj. 31,9% zasobu mieszkaniowego ogółem, stanowiły mieszkania w budynkach wzniesionych w okresie 1945-1970 r. Zasób współczesny, tj. wybudowany po 1989 r., stanowił wg stanu na 2002 rok, 16,4% zasobu. W sumie zasób poniżej 30 lat stanowi 34,6% zasobu mieszkaniowego ogółem.

Tabela 4: Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Lata			
		2006	2007	2008	2009
wodociąg	mieszkania	993	1 004	1 013	1 017
	% ogółu	92,4%	92,4%	92,6%	92,6%
ustęp splukiwany	mieszkania	828	840	849	854
	% ogółu	77,0%	77,3%	77,6%	77,8%
łazienka	mieszkania	856	868	877	882
	% ogółu	79,6%	79,9%	80,2%	80,3%
centralne ogrzewanie	mieszkania	702	721	730	735
	% ogółu	65,3%	66,4%	66,7%	66,9%
gaz sieciowy	mieszkania	0	0	0	0
	% ogółu	0%	0%	0%	0%

/źródło: Bank Danych Regionalnych GUS 2011/

Tabela 5: Struktura inwestorska budownictwa mieszkalnego w latach 2005-2009r.

Inwestor	Jednostka miary	Lata				
		2005	2006	2007	2008	2009
Spółdzielnie mieszkaniowe	szt.	0	0	0	0	0
	% ogółu	0	0	0	0	0
Zakłady pracy	szt.	0	0	0	0	0
	% ogółu	0	0	0	0	0
Komunalne	szt.	0	0	0	0	0
	% ogółu	0	0	0	0	0
Budownictwo indywidualne	szt.	8	8	14	9	6
	% ogółu	100	100	100	100	100
Przeznaczone na sprzedaż i wynajem (deweloperskie)	szt.	0	0	0	0	0
	% ogółu	0	0	0	0	0
Społeczne czynszowe (w tym TBS)	szt.	0	0	0	0	0
	% ogółu	0	0	0	0	0
Razem	razem	8	8	14	9	6
	na 1000 mieszkańców	2,35	2,33	4,02	2,60	1,73
	Polska	na 1000 mieszkańców	3,0	3,0	3,5	4,3

/źródło: Bank Danych Lokalnych GUS 2011/

Tabela 6: Mieszkania oddane do użytku w 2009r gminie Ślemień oraz w wybranych gminach powiatu żywieckiego.

Wyszczególnienie	Ogółem			w tym inwestorzy indywidualni	
	Mieszkania	na 1000 mieszkańców	powierzchnia użytkowa	Mieszkania (% ogółu)	powierzchnia użytkowa (% ogółu)
Polska	160 002	4,2	15 942 523	71 971 (45,0%)	10 375 096 (65,1%)
Żywiec	78	2,4	8 780	42 (53,8%)	7 148 (81,4%)
Czernichów	34	5,1	3 707	34 (100%)	3 707 (100%)
Gilowice	18	3,1	2 862	18 (100%)	2 862 (100%)
Jeleśnia	40	3,0	5 199	40 (100%)	5 199 (100%)
Koszarawa	7	2,8	806	7 (100%)	806 (100%)
Lipowa	46	4,6	5 909	46 (100%)	5 909 (100%)
Łękawica	10	2,3	1 187	10 (100%)	1 187 (100%)
Łodygowice	41	3,0	5 494	39 (95,1%)	5 216 (94,9%)
Miłówka	29	2,9	3 565	29 (100%)	3 565 (100%)
Radziechowy-Wieprz	26	2,1	3 337	26 (100%)	3 337 (100%)

Rajcza	14	1,6	1 939	14 (100%)	1 939 (100%)
Ślemień	6	1,7	969	6 (100%)	969 (100%)
Świnna	23	2,9	3 409	23 (100%)	3 409 (100%)
Ujszoły	14	3,0	1 586	14 (100%)	1 586 (100%)
Węgierska Górka	34	2,3	5 114	34 (100%)	5 114 (100%)

/źródło: Bank Danych Lokalnych GUS 2011/

Porównując liczbę oddanych do użytku mieszkań na 1000 mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu żywieckiego widać, że w gminie Ślemień buduje się stosunkowo mało mieszkań (14 z porównywanych gmin miało wyższy wskaźnik, tylko 1 gmina osiągnęła niższy poziom wskaźnika).

B) UWARUNKOWANIA

Analiza podstawowych danych charakteryzujących warunki mieszkaniowe w gminie wskazała:

- przeważająca większość mieszkańców zamieszkuje budynki jednorodzinne,
- preferowaną formą zamieszkania jest pobyt na stałe,
- w studium należy wskazać nowe tereny dla budownictwa indywidualnego.

A) UWARUNKOWANIA

1. Punkty sprzedaży paliw: 0
2. Usługi ogólnospołeczne
 - 1) Żłobki: 0
 - 2) Przedszkola: 1, oddziały: 2
 - 3) Punkty przedszkolne: 1

I.p.	nazwa przedszkola	adres
P1	Przedszkole Publiczne w Ślemieniu	ul. Spacerowa 3
P2	Przedszkole Publiczne w Ślemieniu - oddział w Lasie	ul. Zakopiańska 59
P3	Niepubliczny Punkt Przedszkolny przy Niepublicznej Szkole Podstawowej w Lasie	Las 200

/źródło: opracowanie własne na podstawie danych internetowe/

3. Szkoły:
 - 1) Szkoły podstawowe: 2

I.p.	nazwa szkoły	adres
SP1	Szkoła Podstawowa im. Ks. Jana Twardowskiego, Zespół Szkół w Ślemieniu	ul. Szkolna 1
SP2	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Lasie	Las 200

/źródło: opracowanie własne na podstawie danych internetowe/

- 2) Szkoły gimnazjalne dla młodzieży: 1

I.p.	nazwa szkoły	adres
SG1	Gimnazjum w Zespole Szkół w Ślemieniu	ul. Szkolna 1

/źródło: opracowanie własne na podstawie danych internetowe/

- 3) Szkoły ponadgimnazjalne: 1

I.p.	nazwa szkoły	adres
L1	Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	ul. Szkolna 1

/źródło: opracowanie własne na podstawie danych internetowe/

4. Biblioteki publiczne i filie - placówki: 1

I.p.	nazwa placówki	adres
B1	Gminna Biblioteka Publiczna w Ślemieniu	ul. Krakowska 124

/źródło: opracowanie własne na podstawie danych internetowe/

6. Muzea: - obiekty: 0
7. Galerie sztuki - obiekty: 0
8. Kina stałe - obiekty: 0

9. Domy Kultury, kluby osiedlowe - obiekty: 2

I.p.	nazwa obiektu	adres
DK1	Gminny Ośrodek Kultury „Jemiola” w Ślemieniu	Ślemień 560
DK2	Klub „Kuba”	Las 126

/źródło: opracowanie własne na podstawie danych internetowe/

10. Teatry, opery, sale koncertowe - obiekty: **0**

11. Szpitale - ogółem obiekty: **0**

12. Apteki - ogółem obiekty: **2**

nazwa obiektu	adres
Punkt Apteczny Ślemień Helena Kluz Katarzyna Korczak S.C.	Ślemień 541

/źródło: opracowanie własne na podstawie danych internetowe/

13. Lekarze:

- 1) przychodnie prywatne, spółdzielnie, praktyki grupowe - ogółem: **1**
- 2) lekarze rodzinni - **1**
- 3) stomatolodzy, protetycy - ogółem: **1**
- 4) ginekolodzy, położnicy - ogółem: **0**
- 5) interniści- ogółem: **0**
- 6) psychiatrzy, psychologzy, psychoterapeuci - ogółem **0**
- 7) chirurdzy – ogółem **1**

14. Domy i zakłady opieki społecznej- ogółem obiekty: **1**

l.p.	nazwa obiektu	adres
OS1	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ślemieniu	Ślemień 430

/źródło: opracowanie własne na podstawie danych internetowe/

15. Obiekty noclegowe – turystyka

- 1) Hotele, ośrodki wczasowe - ogółem obiekty: **1**

nazwa obiektu	adres
Zajazd i Ośrodek Konferencyjno-Wczasowy "Madahora"	ul. Zakopiańska 51

/źródło: opracowanie własne na podstawie danych internetowe/

- 2) Internaty, akademiki, schroniska- ogółem obiekty: **1**

nazwa obiektu	adres
Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Ślemieniu	Ślemień 429

/źródło: opracowanie własne na podstawie danych internetowe/

A) INFORMACJE OGÓLNE

Tabela 1: Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru regon według sektorów własnościowych w 2010r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Sektor		Z ogółem					
		Prywatny	Publiczny	Spółki handlowe			Spółdzielnie	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
				Razem	W tym z udziałem kapitału zagranicznego				
Województwo	451 635	435 084	16 551	32 225	5 612	1 162	9 279	342 914	
Powiat żywiecki	13 490	13 054	436	441	67	47	363	11 168	
Ślemień	317	306	11	5	0	0	7	280	

/Źródło: Bank Danych Lokalnych 2010/

Tabela 2: Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze regon według sekcji PKD 2007, w 2010r.

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym														
		Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	Przetwórstwo przemysłowe	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami	Budownictwo	Handel i naprawy	Transport i gospodarka magazynowa	Działalność związana z zakwaterowaniem i i usługami gastronomicznymi	Informacja i komunikacja	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	Działalność w zakresie usług administracyjnych	Administracja publiczna i obrona narodowa	Edukacja	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
Województwo	451 635	5 144	42 425	1 561	52 213	138 392	30 987	15 039	10 045	16 948	36 043	10 586	1 779	13 512	20 059	26 193
Powiat żywiecki	13 490	470	1 699	42	2 263	3 655	818	686	175	376	714	244	104	436	504	796
Ślemień	317	13	47	3	47	114	13	20	1	5	7	1	10	7	17	

/Źródło: Bank Danych Lokalnych, 2010/

A) INFORMACJE OGÓLNE

Zagadnienia gospodarki odpadami rozwiązuje Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Ślemień na lata 2004-2015. Dokument dostosowany został do założeń przyjętych w Planie Gospodarki Odpadami dla Powiatu Żywieckiego. Jest również zgodny z polityką ekologiczną państwa, z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego oraz uwzględnia zapisy zawarte w aktualnie obowiązujących aktach prawnych z zakresu gospodarki odpadami.

Na terenie gminy wdrożono selektywną zbiórkę odpadów w systemie workowym. Pozwala on na wydzielenie następujących surowców: szkło, makulatura i tekstylia, puszki i drobny złom oraz tworzywa sztuczne. Odbiór i wywóz odpadów realizowany jest przez prywatną firmę wywozową. Gmina nie posiada własnego składowiska odpadów, stąd wywożone są one na obsługujące powiat żywiecki składowisko spółki Beskid w Żywcu.

B) UWARUNKOWANIA**Źródła odpadów**

Analizując aktualny stan gospodarowania odpadami wyszczególniono poszczególne źródła wytwarzania odpadów na terenie gminy Ślemień:

- gospodarstwa domowe,
- usługi i rzemiosło,
- obiekty handlowe,
- administracja i szkolnictwo,
- obiekty turystyczne.

Według spisu powszechnego z 2002 roku w gminie znajduje się 1038 gospodarstw domowych. Plan gospodarki odpadami uwzględnia również 74 domki letniskowe. Kolejnym źródłem odpadów są podmioty gospodarcze, stanowiące najczęściej drobne zakłady usługowe, handlowe, rzemieślnicze.

Tabela 1: Podmioty gospodarcze na terenie gminy

Rodzaj działalności	Liczba podmiotów	Liczba zatrudnionych
Handel detaliczny	27	37
Mechanika pojazdowa i transport	19	44
Gastronomia	7	12
Zakłady przemysłu spożywczego	2	28
Rozlewnie wód	2	79
Tartaki	3	5
Obiekty turystyczne	2	4
Inne	105	128
Razem	167	337

/Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Ślemień na lata 2004-2015/

Ilość i jakość odpadów:**1. Odpady komunalne**

W skład odpadów komunalnych wchodzi: papier, karton, drewno, tkaniny, odpady organiczne, popiół, żużel, tworzywa sztuczne, skóra, guma, metale, szkło. Plan gospodarki Odpadami dla przybliżonego określenia ilości wytwarzanych odpadów komunalnych przyjmuje teoretyczne wskaźniki nagromadzenia

zawarte w Programie Gospodarki Odpadami w gminach Żywiecczyny z 2001r. Również skład odpadów został oszacowany na tej podstawie.

Tabela 2: Odpady komunalne wytwarzane na terenie gminy

Liczba ludności	Wskaźnik nagromadzenia [m ³ /M ·rok]	Wskaźnik nagromadzenia [kg/M ·rok]	Ilość wytworzonych odpadów [m ³ /M ·rok]	Ilość wytworzonych odpadów [Mg/M ·rok]
3448	0,8	176	2720	598

/Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Ślemień na lata 2004-2015/

Tabela 3: Skład morfologiczny odpadów domowych

Udział procentowy frakcji odpadów [%]									
Odpady organiczne roślinnego	Odpady organiczne zwierzęcego	Inne odpady organiczne	Papier i tektura	Tworzywa sztuczne	Materiały tekstylne	Szklko	Metale	Odpady mineralne	Frakcja drobna
13	1	2	13	13	3	8	4	10	33

/Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Ślemień na lata 2004-2015/

Tabela 4: Bilans wywożonych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca

Ilość odpadów [kg/1 mieszkańca/rok]							
Odpady zmieszane				Surowce wtórne			
2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
11,85	9,77	13,81	12,56	2,63	2,62	1,95	2,01

/Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Ślemień na lata 2004-2015/

Odpady organiczne, takie jak odpady zielone i odpady kuchenne biodegradowalne nie podlegają zbiórce. W dużej części służą do karmienia zwierząt w gospodarstwach rolnych, są palone lub kompostowane. Źródłem znacznej ilości odpadów są również prace budowlane i remontowe. Część z nich wykorzystywana jest do utwardzania lokalnych dróg.

Tabela 5: Średni skład odpadów budowlanych i poremontowych

Udział procentowy odpadów budowlanych i poremontowych [%]						
Cegła	Beton	Tworzywa sztuczne	Bitumiczna powierzchnia dróg	Drewno	Piasek	Inne
40	20	1	8	7	15	4

/Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Ślemień na lata 2004-2015/

Skład odpadów wielkogabarytowych ustalono w oparciu o dane zawarte w Planie Gospodarki Odpadami dla powiatu żywieckiego.

Tabela 6: Średni skład odpadów wielkogabarytowych

Udział procentowy odpadów wielkogabarytowych [%]			
Drewno	Metale	Inne balastowe, materace, plastik	Razem
60	30	10	100

/Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Ślemień na lata 2004-2015/

2. Odpady niebezpieczne

Zbieraniem, magazynowaniem i transportem odpadów niebezpiecznych zajmują się wyspecjalizowane podmioty gospodarcze posiadające pozwolenia na taką działalność. Zezwolenie na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych posiadają dwie rozlewnie wód prowadzące działalność w Ślemieniu: P.P.U.H. Kent-Pol S.C. oraz Aqua Żywiec.

W przedsiębiorstwie Kent-Pol wytrzarzane są odpady niebezpieczne w postaci olejów hydraulicznych (50 l/rok), olejów smarowych (5l/rok) i lamp fluorescencyjnych (10 szt./rok). Oleje są unieszkodliwiane termicznie, a lampy fizykochemicznie. Przedsiębiorstwo Aqua Żywiec posiada zezwolenie na usuwanie 5 sztuk zużytych urządzeń stanowiących odpad niebezpieczny. Firma gromadzi je w pojemnikach w magazynie odpadów. Wywóz odpadów niebezpiecznych leży w zakresie własnym przedsiębiorstw.

Wśród odpadów poremontowych znajdują się odpady azbestowe, występujące głównie w postaci eternitu. Usuwany materiał wywożony jest przez specjalistyczne firmy na odpowiednie składowisko. Urząd Gminy udziela informacji na temat pozbywania się odpadów azbestowych.

Kolejnym rodzajem odpadów niebezpiecznych są odpady medyczne pochodzące z Ośrodka Zdrowia w Ślemieniu w postaci zużytych opatrunków, tamponów, igieł, strzykawek, pustych ampułek itp.

Na terenie gminy nie ma odpadów weterynaryjnych, przemysłowych, osadów ściekowych oraz odpadów szpitalnych, należących do grupy C i D (szczątki ludzkie i zwierzęce: tkanka pooperacyjna, rozpoznawalne szczątki ciała ludzkiego, cytostatyki, niewykorzystane płyny z chemioterapii, odpady chemiczne i farmaceutyki, odpady o wysokiej zawartości metali ciężkich oraz odpady radioaktywne).

C) STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA:

Funkcjonujący system gospodarowania odpadami w Ślemieniu nie zapewnia jeszcze zaspokojenia wszystkich potrzeb. Brak jest:

- rozwiązania problemu wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych,
- rozwiązania problemu odpadów ulegających biodegradacji,
- określenia skali zasobów azbestu,
- prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych i sprzętu AGD,
- egzekwowania prawidłowej gospodarki odpadami,
- skutecznej metody likwidacji i przeciwdziałania powstawaniu dzikich wysypisk.

Analizując aktualny stan gospodarki odpadami na terenie Ślemienia należy przyjąć następujące cele:

- uporządkowanie systemu zbiórki, transportu i składowania odpadów, w tym jego usprawnienie i zwiększenie częstotliwości wywozu śmieci,
- podniesienie świadomości społecznej mieszkańców poprzez położenie nacisku na edukację ekologiczną i kształtowanie etyki zachowań wobec środowiska,
- podniesienie skuteczności selektywnej zbiórki odpadów, głównie poprzez objęcie nią wszystkich mieszkańców,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych poprzez utworzenie ich magazynu,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów budowlanych poprzez utworzenie stacji magazynowania odpadów,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych poprzez zorganizowanie stałego ich odbioru,
- całkowita likwidacja „dzikich” wysypisk, poprzez wprowadzenie kar dla właścicieli terenu, na którym znajduje się wysypisko oraz poprzez dotowanie wywózki śmieci,
- działania w kierunku zagospodarowania odpadów organicznych, m.in. poprzez wspieranie systemu kompostowania.

źródła:

1. Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Ślemień na lata 2004-2015.

ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI CELÓW PUBLICZNYCH**A) UWARUNKOWANIA****Cele i zadania związane ze Strategią Rozwoju Gminy Ślemień na lata 2004-2015:**

Cel strategiczny **C 1** - Rozwój gospodarczy gminy Ślemień.

Cel pośredni **C 1.1** - Modernizacja i budowa infrastruktury technicznej.

- **Z 1** - Budowa trzech mostów w ciągu drogi wojewódzkiej nr 946
- **Z 2** - Modernizacja ciągu drogi powiatowej nr S 1413 w Ślemieniu „U Pietyry”.
- **Z 3** - Modernizacja drogi powiatowej nr S 1413 „Dół Koconia – Kurów”
- **Z 4** - Modernizacja drogi powiatowej nr S 1413 od granicy Gilowic do „Góra Ślemienia”.
- **Z 5** - Modernizacja drogi powiatowej nr S 1411 „Młyńska” w Ślemieniu.
- **Z 6** - Modernizacja drogi gminnej „Przecznia Droga” z wylotem k/Pokusy w Ślemieniu. Nr drogi 4039/7, 4907/1, 4908, 4916, 4915, 4914, 4913, 4912.
- **Z 7** - Modernizacja drogi gminnej nr 4984 „Topolami” w Ślemieniu”.
- **Z 8** - Modernizacja drogi gminnej „Do Kościoła” w przysiółku Jasna Górka w Ślemieniu nr 4765.
- **Z 9** - Modernizacja drogi gminnej nr 4827/4, 4827/3, 4827/2, 4827/1, 4844 w Ślemieniu „Od Bąka – Pod Bory”.
- **Z 10** - Modernizacja drogi gminnej nr 4670, 4669, 4668, 4667 w Ślemieniu „U Pietyry – Łazy Góra Ceretnika”.
- **Z 11** - Modernizacja drogi gminnej nr 4587/3, 4594, 4595, 4625/1, 2626 w Ślemieniu „Koło boiska – Remiza – Golec”.
- **Z 12** - Modernizacja drogi gminnej nr 4973/1 w Ślemieniu „Kapalówka” – 500 mb.
- **Z 13** - Modernizacja drogi gminnej w Ślemieniu „Od mostu Pyclikówka do drogi wojewódzkiej”.
- **Z 14** - Modernizacja rynku w Ślemieniu.
- **Z 15** - Budowa chodników dla pieszych wzdłuż dróg powiatowych i drogi wojewódzkiej na terenie gminy.
- **Z 16** - Modernizacja drogi gminnej nr 2275 w Koconiu „I przystanek – do Łobody”.
- **Z 17** - Modernizacja 400 m drogi gminnej nr 2253/1 „Do Gałasi” w Koconiu.
- **Z 18** - Modernizacja drogi gminnej nr 1582 w Lasie – „Do Małysy – do rzeki” + przejazd.
- **Z 19** - Modernizacja drogi gminnej nr 1909, 1948, 1844 w Lasie k/Gibas Br. – Las III.
- **Z 20** - Modernizacja drogi nr 1970 Las - Targoszów.
- **Z 21** - Modernizacja drogi nr 1480 Las – Wróblówka.
- **Z 22** - Modernizacja drogi „Stara Droga” w Lasie.
- **Z 23** - Modernizacja drogi „Borwina” w Lasie.
- **Z 24** - Budowa mostu na potoku Kocońka k/Bodzka w Lasie.
- **Z 25** - Kanalizacja gminy
- **Z 27** - Zbiorniki małej retencji na potokach „Frydziowski”, „Ceretnik”, „Z Kamienego”, „Młyńszczanka”.
- **Z 28** - Dokończenie drogi “Dół Ceretnika” - za składem drewna.
- **Z 29** - Budowa mostu do kompleksu działek na “Stanikowej Grapie” w Ślemieniu.
- **Z 30** - Budowa mostu “U Basi” pod Jasną Górką w Ślemieniu.

- **Z 31** - Remont drogi gminnej Kaplica – Przydawki w Koconiu.
- **Z 32** - Budowa drogi gminnej do Pietyrów w Koconiu.
- **Z 33** - Budowa drogi dół Koconia – do Słabonia
- **Z 34** - Most do Dędysa.
- **Z 35** - Modernizacja drogi, góra Ceretnik.
- **Z 36** - Modernizacja drogi za wodą w Ślemieniu.
- **Z 37** - Modernizacja drogi Jasna Górka – Stary Dwór.

Cel pośredni **C 1.2** - Przyciąganie kapitału inwestycyjnego.

- **Z 38** - Tworzenie korzystnych warunków lokalizacyjnych dla inwestorów.

Cel pośredni **C 1.3** - Powstanie małych i średnich przedsiębiorstw.

- **Z 40** - Tworzenie korzystnych warunków lokalizacyjnych dla inwestorów.

Cel pośredni **C 1.5** - Rozwój infrastruktury turystycznej.

- **Z 48** - Modernizacja urządzeń boiska sportowego w Ślemieniu – drenaż terenu.
- **Z 49** - Urządzenie boiska do kortu tenisowego.
- **Z 50** - Budowa bieżni, rzutni, skoczni oraz zadaszonych trybun.
- **Z 51** - Budowa orczykowego wyciągu narciarskiego w Ślemieniu.
- **Z 52** - Budowa ścieżek rowerowych w Ślemieniu – „Droga Przeczna” i „Topolami”, oraz w Lasie do boiska sportowego.
- **Z 53** - Powstanie tras rowerowych na terenie gminy.
- **Z 54** - Budowa pól namiotowych.
- **Z 55** - Budowa pola campingowego.
- **Z 56** - Powstanie i rozwój gospodarstw agroturystycznych na terenie całej Gminy.
- **Z 57** - Rozwój usług towarzyszących turystyce.

Cel strategiczny **C 2** - Podniesienie jakości życia w gminie.

Cel pośredni **C 2.2** - Poprawa sytuacji bytowej ludzi starszych.

- **Z 62** - Budowa domu spokojnej starości w Ślemieniu.

Cel pośredni **C 2.3** - Modernizacja bazy edukacyjnej.

- **Z 63** - Rozbudowa Przedszkola w Ślemieniu.
- **Z 64** - Dokończenie budowy Szkoły Podstawowej w Lasie.

Cel pośredni **C 2.4** - Poprawa bazy dla potrzeb wychowania fizycznego, sportu i rekreacji.

- **Z 65** - Modernizacja basenu przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Ślemieniu.
- **Z 66** - Dalsza modernizacja urządzeń boiska sportowego w Ślemieniu – drenaż terenu, budowa bieżni, rzutni, skoczni i zadaszonych trybun.
- **Z 67** - Budowa zaczepowego wyciągu narciarskiego w Ślemieniu.
- **Z 68** - Budowa ścieżek rowerowych w Ślemieniu – „Droga Przeczna” i „Topolami” oraz w Lasie do boiska sportowego.

Cel strategiczny **C 3** - Optymalne wykorzystanie uwarunkowań środowiskowych zapewniających rozwój turystyki.

Cel pośredni **C. 3.1** - Wyeliminowanie zrzutów ścieków nie oczyszczonych z gospodarstw domowych na terenach wiejskich.

- **Z 76** - Budowa kanalizacji w gminie.

Cel pośredni **C 3.3** - Rozwój różnorodnych form turystyki, w tym agroturystyki.

- **Z 79** - Modernizacja basenu przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum w Ślemieniu.
- **Z 80** - Budowa ścieżek rowerowych w Ślemieniu – „Droga Przeczna” i „Topolami”, oraz w Lasie do boiska sportowego.

- **Z 81** - Modernizacja urządzeń boiska sportowego w Ślemieniu – drenaż terenu, urządzenie boiska do kortu tenisowego, budowa bieżni, rzutni, skoczni, zadaszonych trybun.
- **Z 83** - Powstanie tras rowerowych na terenie gminy.

Cel strategiczny **C 4** - Kreowanie wizerunku ślemienia jako gminy nowoczesnej, bezpiecznej i przyjaznej środowisku

Cel pośredni **C 4.1** - Kształtowanie i utrzymanie ładu przestrzennego i dziedzictwa kulturowego.

- **Z 84** - Opracowanie i wdrożenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- **Z 87** - Zabezpieczenie ruin zabytkowego pieca hutniczego.
- **Z 88** - Rozwój urbanistyczny gminy – renowacja i remonty budynków.
- **Z 89** - Renowacja obiektów zabytkowych.

źródło:

1. *Strategia Rozwoju Gminy Ślemień na lata 2004-2015.*

Cele i zadania zapisane w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Ślemień. Strategia Długoterminowa na lata 2004-2015:

Cel główny **W1** - Przywrócenie czystości wód powierzchniowych oraz ochrona wód podziemnych.

Cel szczegółowy **C1** - Ograniczenie ilości ścieków nieoczyszczonych.

- **Z3** - Opracowanie dokumentacji na budowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. II etap w Ślemieniu.
- **Z4** - Opracowanie dokumentacji na budowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w Lasie.
- **Z5** - Opracowanie dokumentacji na budowę sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w Koconiu
- **Z6** - Budowa lokalnych oczyszczalni ścieków w przysiółkach oddalonych od zwartej zabudowy: Ceretnik, Skolarówka i Zakocież w Ślemieniu, Groń Ślemieński, Gałasje i Borowina w Lasie.

Cel szczegółowy **C2** – Poprawa zaopatrzenia ludności w wodę i ograniczenie strat wody.

- **Z1** – Rozbudowa i modernizacja ujęcia wodnego na potoku Młyńszczanka w Ślemieniu.
- **Z2** - Opracowanie dokumentacji oraz budowa zbiorników małej retencji na potokach: Frydziowski, Z Kamienego, Skolarówka, Ceretnik, Młyńszczanka.
- **Z3** – Regulacja i remont urządzeń wodnych potoku Łękawka w Ślemieniu

Cel główny **O1** – Poprawa jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego, a także zwiększenie atrakcyjności.

Cel szczegółowy **C1** – Minimalizacja negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko.

- **Z3** – Likwidacja dzikich wysypisk.
- **Z4** – Budowa stacji zbierania odpadów niebezpiecznych.

Cel główny **GL1** – Poprawa jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego, a także zwiększenie atrakcyjności terenu.

Cel szczegółowy **C1** – Przeciwdziałanie erozji gleb.

- **Z1** – Zalesianie i zadrzewianie.

Cel główny **P1** – Poprawa środowiska poprzez polepszenie jakości powietrza.

Cel szczegółowy **C1** – Obniżenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.

- **Z3** – Wdrożenie programu likwidacji niskiej emisji, w tym termomodernizacja budynków, modernizacja systemów grzewczych.
- **Z4** – Promocja alternatywnych źródeł energii.

Cel główny **H1** – Poprawa jakości środowiska poprzez zmniejszenie hałasu.

Cel szczegółowy **C1** – Obniżenie poziomu hałasu.

- **Z1** – Uwzględnienie zapisów dotyczących ochrony przed hałasem w planie zagospodarowania przestrzennego.

Cel główny **PN1** – Poprawa jakości środowiska poprzez ograniczenie emisji promieniowania niejonizującego.

Cel szczegółowy **C1** – Obniżenie poziomu emisji promieniowania niejonizującego.

- **Z1** - Uwzględnienie zapisów dotyczących ochrony przed promieniowaniem niejonizującym w planie zagospodarowania przestrzennego.

Cel główny **Och1** – Zwiększenie atrakcyjności środowiska przyrodniczego poprzez ochronę jego bioróżnorodności.

Cel szczegółowy **C1** – Ochrona cennych obszarów gminy.

- **Z1** – Ochrona pomników przyrody ożywionej i nieożywionej.
- **Z3** – Ochrona roślinności torfowiskowej w Lasie.

Cel szczegółowy **C2** – Poprawa stanu środowiska przyrodniczego gminy.

- **Z4** – Zalesianie – zadrzewianie terenów osuwiskowych.
- **Z5** – Uporządkowanie parku dworskiego i stawu.

Cel główny **EE1** – Poprawa jakości środowiska przyrodniczego dzięki większej świadomości ekologicznej mieszkańców.

Cel szczegółowy **C1** – Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców.

- **Z5** – Tworzenie sieci ścieżek przyrodniczo-dydaktycznych w obrębie atrakcyjnych krajobrazowo obszarów.

źródło:

1. Program Ochrony Środowiska Gminy Ślemień. Strategia Długoterminowa na lata 2004-2015.

Cele i zadania zapisane w Planie Odnowy Miejscowości Ślemień:

- Zmiana pokrycia dachowego na kościele parafialnym;
- Budowa Parku Etnograficznego Ziemi Żywieckiej;
- Przebudowa Rynku;
- Wykonanie ścieżek i tras aktywnej turystyki wraz z infrastrukturą towarzyszącą;
- Modernizacja i rozbudowa obiektów infrastruktury rekreacyjno – sportowej;
- Budowa parku koło Ośrodka Zdrowia;
- Wykonanie miejsc parkingowych przy obiektach turystycznych;
- Budowa sieci wodociągowo – kanalizacyjnej oraz rozbudowa oczyszczalni ścieków;
- Remont Biblioteki Publicznej;
- Poprawa stanu dróg;
- Budowa chodników;
- Budowa nowych przystanków autobusowych;
- Budowa elektrowni wiatrowych.

źródło:

1. Plan Odnowy Miejscowości Ślemień, Uchwała Rady Gminy nr XX/139/2008 z dnia 20 sierpnia 2008 r.